

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข

27 ก.พ. 2538

ปริญญานิพนธ์
ของ
อรทิพา ส่องศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2537
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

192870

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ยุวดี เทียรพระสิทธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสม ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความกรุณาของท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ทัศนีย์ นนทะสร สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ดร.กฤษยา ดันติผลาชีวะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และ นางสาวอัจฉราวรรณ กาญจนนัมพะ กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียรณประสิทธิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการ สอบเพิ่มเติมปากเปล่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนา กำลังคนด้านสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุข ที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาล เพื่อการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สำหรับการวิจัยนี้

ขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่4 วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคน ด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ และทุกท่านที่อยู่ใกล้ตัว ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจตลอดมา

อรทิพา ส่องศิริ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	คำนำ.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล.....	7
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา พยาบาล.....	23
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	28
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	30
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	41
	ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	41
	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	41

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
บทย่อ.....	47
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	47
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	47
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สรุปผล.....	49
อภิปรายผล.....	50
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	59
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยพยาบาล	29
2. จำนวนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำแนกตามภาค	42
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านต่าง ๆ	43
4. ค่าสัมประสิทธิ์ของสหพันธ์ของตัวแปรต่างๆ	44
5. ค่าตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อตัวทำนาย (ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ)	45
6. ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจาก การฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล	46

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพของกระทรวงสาธารณสุข ที่มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความสามารถในการให้บริการได้ทุกระดับของการบริการสุขภาพแก่ประชาชน มีการใช้กระบวนการพยาบาลหลักการทฤษฎีเทคโนโลยีต่าง ๆ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการให้บริการ ตลอดจนต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสิ่งแวดล้อมรวมถึงการใช้ความคิด พิจารณาในการตัดสินใจอย่างมีอิสระ และมีทักษะของการเป็นผู้นำทางการให้บริการที่ดีด้วย

จากความมุ่งหมายของการผลิตพยาบาลดังกล่าว การศึกษาพยาบาลจึงเน้นการศึกษาที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ เพราะลักษณะของวิชาชีพเป็นทักษะด้านการปฏิบัติที่จะต้องกระทำกับผู้รับบริการ นอกจากนั้นภาระหน้าที่ของการเป็นพยาบาลต้องครอบคลุมถึง 4 บทบาทคือ การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2528 : 6) ฉะนั้น การเตรียมพยาบาลที่มีคุณภาพ คือ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ การพยาบาลทุกระดับดังกล่าว พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญของสถาบัน การศึกษาพยาบาล การจัดการฝึกทักษะการพยาบาลให้แก่นักศึกษา เป็นความจำเป็นสำหรับ วิชาชีพที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ การศึกษาพยาบาลจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานพยาบาลได้ อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลจึงต้องมีทั้งด้าน การเรียนรู้ในทางทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจ ในงานดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญาแล้วยังต้องให้เกิดทักษะ (ฟาริดา อิบราฮิม. 2522 : 9) การฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล เป็นการฝึกความสามารถในการนำความรู้มาใช้กับผู้รับบริการทั้งในสภาพปกติ และสภาพเจ็บป่วยที่ต้องใช้ความสามารถด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) นักศึกษาต้องใช้ความสามารถทั้งในด้านความคิดสติปัญญา ความมีเหตุผลการวิเคราะห์ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และการปฏิบัติการพยาบาล ที่เป็นเช่นนี้เพราะการฝึกภาคปฏิบัตินั้น นักศึกษาต้องปฏิบัติโดยตรงต่อผู้รับบริการดังนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไป (ประคอง อินทรสมบัติ. 2529 : 16) หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ของกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวการส่งเสริมความสามารถ และฝึกทักษะของนักศึกษาดังนี้ ชั้นปีที่ 1 ต้องการให้นักศึกษาสามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการวางแผน ดำเนินการประเมินผลการให้บริการแก่

บุคคล ครอบครัวและกลุ่มชนที่มีปัญหาสุขภาพ ซึ่งเป็นการฝึกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลชั้นปีที่ 2 ต้องการให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะ การใช้กระบวนการพยาบาลในการศึกษาข้อมูล วางแผนการปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการดูแลบุคคลที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยโดยเน้นหญิงมีครรภ์และเด็ก ในการประยุกต์ทฤษฎีการเจริญเติบโตและพัฒนาการ การปฏิบัติการพยาบาลต่อเด็กไปจนถึงวัยรุ่น ลักษณะของการฝึกเป็นการฝึกกับผู้ป่วยบนหอผู้ป่วยในการให้การพยาบาลตามกระบวนการโดยเน้นผู้ป่วยเด็กและหญิงมีครรภ์ ชั้นปีที่ 3 ต้องการให้นักศึกษาเพิ่มความรู้ ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแล บุคคล ครอบครัวและประชาชนทุกวัยเกี่ยวกับสุขภาพที่ซับซ้อนมากขึ้นโดยการจำแนกปัญหา และปฏิบัติการพยาบาลเพื่อแก้ปัญหาของบุคคลทุกวัยให้เหมาะสมกับประเภทของการเจ็บป่วย และอาการที่แตกต่างกัน ลักษณะของการฝึก เน้นการฝึกให้นักศึกษาสามารถประเมิน และวิเคราะห์อาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้สำหรับชั้นปีที่ 4 ต้องการให้นักศึกษานำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาสังเคราะห์เพื่อประเมินสภาพของปัญหาบุคคลอย่างซับซ้อน ในการดูแลผู้ป่วยด้วยความมั่นใจ โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการตัดสินใจปรับปรุง การบริการพยาบาลสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ลักษณะของการฝึกเน้นให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยวิกฤติได้ ก่อนที่นักศึกษาจะจบการศึกษาเพื่อไปปฏิบัติงาน ในสถานบริการ สาธารณสุข นักศึกษาจะต้องได้รับประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ โดยวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งจะส่งนักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติใน โรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัยและชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์หลากหลาย และนำไปใช้ปฏิบัติงานต่อไปได้ ซึ่งในการส่งนักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติยังแหล่งฝึกหลายๆแห่งนั้นทำให้เกิดปัญหากับนักศึกษาหลาย ๆ ด้าน เช่น ทศนคติต่อวิชาชีพ การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และการปรับตัวต่อสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ นอกจากนั้นในการฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละชั้นปี จะมีองค์ประกอบหลายประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้เรียน ได้แก่ ตัวผู้เรียน เทคนิควิธีการสอนของครู สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ ความร่วมมือของบุคลากรในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ การเลือกแหล่งประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา และที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะให้การฝึกภาคปฏิบัติได้ผลดีคือ ต้องมีการสอนนักศึกษาให้ได้เรียนรู้ถึงวิธีการความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน (พูลทรัพย์ สิลลกะกก. 2520 : 4)

ในการที่วิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ส่งนักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษามักจะพบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนพบว่าการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยไม่สอดคล้องกัน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของวิรัตน์ โกศลสมบัติ (2519 : 42) พบว่าในการเรียนการสอนบนหอผู้ป่วย ในสถานศึกษาของรัฐมีเนื้อหาวิชาไม่ต่อเนื่องกัน ไม่สอดคล้องกันระหว่างภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2. ปัญหาจากสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาต้องไปฝึกยังสถานบริการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัยและชุมชนต่างๆ ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษา คือ พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ฝึกนั้นๆ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาในฐานะของครูไปด้วย จึงมักจะเกิดอุปสรรคที่เป็นปัญหาระหว่างครูในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติกับนักศึกษาพยาบาล จากการศึกษาวิจัยของกนกพร สุคำวัง (2522 : 56) พบว่าพยาบาลมีงานในหน้าที่ทั้งทางด้านการบริการ และต้องดูแลนักศึกษาร่วมด้วยทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ จึงดูเหมือนว่านักศึกษาต้องรับผิดชอบงานมากเกินไป และจากการศึกษาวิจัยของพิกุลพรหมปัญญา (2522 : 61) ศึกษาพบว่า เมื่อพยาบาลมอบหมายงานให้นักศึกษาแล้วการให้คำแนะนำของพยาบาล ไม่สอดคล้องกับเทคนิคที่นักศึกษาได้ศึกษาภาคทฤษฎี และเมื่อมีปัญหา นักศึกษาไม่กล้าปรึกษาจึงทำให้ตัดสินใจไม่ได้

3. ปัญหาการประสานงานระหว่างฝ่ายบริการพยาบาลและฝ่ายการศึกษาพยาบาลจากการศึกษาวิจัยของจวงจันทร์ สุทธิศิริ (2520 : 31) พบว่าเมื่อฝ่ายบริการพยาบาลมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิค และวิธีปฏิบัติที่จะทำให้มีการติดต่อประสานงานกับฝ่ายการศึกษาเมื่อนักศึกษาขึ้นปฏิบัติงานจะได้เข้าใจและในขณะเดียวกันฝ่ายการศึกษาเมื่อมีทฤษฎีใหม่ ๆ เหมาะสำหรับฝ่ายบริการจะนำไปใช้ปรับปรุงให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย ควรได้นำมาแลกเปลี่ยนความรู้กัน จะทำให้บริการพยาบาลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากข้อความรู้ และข้อมูลจากการวิจัยข้างต้นทำให้มองเห็นว่าในการฝึกภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาอาจมีปัญหาหลายประการทำให้นักศึกษาต้องปรับตัว เพื่อให้เกิดความพร้อมในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ได้รับความรู้ มีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพต่อไปซึ่งผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการฝึกภาคปฏิบัติ เพราะเป็นแหล่งที่จะให้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นแหล่งสุดท้าย ก่อนที่นักศึกษาจะออกไปปฏิบัติงานในวิชาชีพจึงมุ่งหวังที่จะค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพล ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข การฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการฝึกภาคปฏิบัติทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลาการทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ บรรยายากในการฝึกภาคปฏิบัติ กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

2. เพื่อหาสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาในแต่ละสภาพของสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาพยาบาล

ความสำคัญของการค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบพิจารณาการแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ในการฝึกภาคปฏิบัติแก่ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข และนำเสนอผลการพยากรณ์ที่ได้ให้กับวิทยาลัยพยาบาลเพื่อนำไปใช้หากกลุ่มปัญหา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี รวม 24 แห่งจำนวน 1,600 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี รวม 20 แห่งจำนวน 1,357 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี
- 3.2. ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล
- 3.3. สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ
- 3.4. บรรยายภาคในการฝึกภาคปฏิบัติ
- 3.5. ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ หมายถึงความสามารถของนักศึกษาพยาบาล ที่ประเมินผลปฏิบัติการพยาบาลหลังจากศึกษาชั้นปีที่ 3 แล้วในสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ได้แก่ โรงพยาบาล สถานีอนามัยศูนย์บริการสาธารณสุข โดยวัดจากพฤติกรรม 3 ด้าน คือด้าน การปฏิบัติการพยาบาล ด้านการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล และด้านการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การป้องกันส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล ได้แก่ การแสดงบทบาทผู้นำอภิปราย และบทบาทของสมาชิกกลุ่ม

1.3 ด้านการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การเตรียมก่อนให้ความรู้การถ่ายทอด และการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังจากให้ความรู้

โดยได้จากคะแนนการประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงจากแบบประเมินผลภาคปฏิบัติ ที่สร้างขึ้นโดยคณะกรรมการของ สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิด ในการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลโดยได้จากผลการศึกษาดังแต่ปีที่ 1 ถึงปี 3

3. ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลในด้านการพยาบาลกับผู้ป่วยและญาติความก้าวหน้าทางด้านการงาน ค่าตอบแทน การมีเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการบุคลากรในวิชาชีพของสังคม โดยพิจารณาจากคะแนนวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นเอง

4. สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติหมายถึงการแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อเพื่อน และ บุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาค

ปฏิบัติ ได้แก่ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค ที่แสดงความเป็นมิตร และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยแสดงออกดังนี้ พุดจาไพเราะ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบประเมินด้านสัมพันธภาพที่สร้างขึ้นเอง

5. บรรยายภาคในการฝึกภาคปฏิบัติ หมายถึงสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลในขณะฝึกภาคปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 บุคคล ได้แก่อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง แพทย์และพยาบาลวิชาชีพ

5.2 สถานที่ ได้แก่ ตึกตรวจโรคผู้ป่วยนอกและหอผู้ป่วย

5.3 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ ได้แก่ อุปกรณ์ จีดยา ทำแผล เครื่องช่วยหายใจ เครื่องให้ออกซิเจน เครื่องดูดเสมหะซึ่งสามารถวัดได้ด้วย แบบประเมินที่สร้างขึ้นเอง

6. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์จากสถาบันการศึกษา ซึ่งคอยให้การช่วยเหลือ แนะนำแนวทางหรือดูแลนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในขณะฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย

7. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง พยาบาลหัวหน้าตึก หรือพยาบาลประจำการซึ่งได้รับมอบหมายให้คอยช่วยเหลือ แนะนำแนวทางหรือดูแลนักศึกษาขณะฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล มีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี

1.2 การฝึกภาคปฏิบัติ

1.3 การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา

พยาบาล

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี

ปัจจุบันการศึกษาในสถาบันการศึกษาของพยาบาล ได้ปรับปรุงให้ทันสมัยโดยมีการรวบรวมเนื้อหาวิชาซีฟ ที่มีขอบเขตแน่นอน หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์นักศึกษาจะต้องศึกษาเป็นเวลา 4 ปี โดยศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีกิจกรรมในการแก้ปัญหา (Problem Solving) โดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เป็นพื้นฐานทำให้นักศึกษาพยาบาลมองเห็นปัญหาและเลือกแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง มุ่งให้ผู้ป่วยได้รับการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง (Abdella. 1960 : 18) โดยจัดประสบการณ์เป็น 2 ลักษณะคือ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

1). การศึกษาภาคทฤษฎี เป็นการศึกษาความรู้พื้นฐานทางวิทยาการทั่ว ๆ ไป และความรู้ในวิชาซีฟพยาบาลโดยตรง การให้ความรู้มุ่งเน้นด้านเนื้อหาวิชา ซึ่งผู้เรียน และผู้สอน จะต้องเข้าใจหลักสูตรอย่างกระจ่างชัดตั้งแต่ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรเพื่อนำหลักการ กฎ ทฤษฎี และข้อความรู้ต่างๆ ตามหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นข้อความรู้ การสอนเพื่อแก้ ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2). การศึกษาภาคปฏิบัติ เป็นประสบการณ์ที่สำคัญมาก ทางสถาบันการศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีโอกาสได้รับประสบการณ์จริงควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล และต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วย และระหว่างการศึกษาภาคปฏิบัติสิ่งที่นักศึกษาจะได้ คือ การเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้ร่วมงานและเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ รู้จักอดทนเสียสละ มีความเมตตา กรุณาและมีความรับผิดชอบ รู้จักจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาทางบุคลิกภาพ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การเรียนการสอนในชั้นนี้จึงเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ มีความสามารถ และมีความพร้อมที่จะไปฝึกภาคปฏิบัติการ พยาบาลกับผู้ป่วยได้ (สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์. 2525 : 1) การจัดให้นักศึกษาพยาบาลได้ศึกษาในสถานการณ์จริง ในพื้นที่ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ทางวิชาชีพโดยตรง การฝึกภาคปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษาได้ประสบการณ์การเรียนรู้ในคลินิก ซึ่งหมายถึง สถานบริการทางสาธารณสุข และชุมชน การใช้กระบวนการการพยาบาลในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา การจัดสถานการณ์จริงในชุมชนจะเป็นส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดภาพพจน์ ในการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงธรรมชาติของบุคคล ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นนอกจากการฝึกภาคปฏิบัติในสถาบันแล้ว การจัดการศึกษาภาคปฏิบัติโดยจัดการศึกษาในหลาย ๆ วิชาร่วมกันตามหลักสูตร ได้แก่ วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน การพยาบาลเด็ก การพยาบาลสูติศาสตร์ การพยาบาลจิตเวช บำบัดทางการพยาบาล และการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความคิดรวบยอด และได้ประสบการณ์ตรงในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้ป่วย ซึ่งในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ของกระทรวงสาธารณสุข นักศึกษาในแต่ละชั้นปี จะต้องมีความรู้ประสบการณ์ดังนี้ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2532 : 8-11)

ชั้นปีที่ 1 ใช้กระบวนการในการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลการให้บริการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัวและกลุ่มชนที่มีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยหรือปัญหาง่าย ๆ

ชั้นปีที่ 2 เลือกปฏิบัติการที่เหมาะสมในการปกป้องหญิงมีครรภ์ และเด็กสามารถประยุกต์ทฤษฎีการเจริญเติบโตและพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลต่อเด็กไปจนถึงวัยรุ่น

ชั้นปีที่ 3 จำแนกปัญหา และ ปฏิบัติการพยาบาลเพื่อแก้ปัญหาของบุคคลทุกวัยให้เหมาะสมกับประเภทของการเจ็บป่วย และอาการที่แตกต่างกัน มีการริเริ่มกิจกรรมร่วมกับผู้ร่วมงานเพื่อหาแนวทางใหม่ ๆ ในการดูแลบุคคลและประชาชนให้เหมาะสมกับปัญหา อาการ

และโรค ตลอดจนการสัมพันธ์งานกับสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงสุขภาพและคุณภาพชีวิต

ชั้นปีที่ 4 สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติมาสังเคราะห์เพื่อประเมินสภาพของปัญหา พิจารณาตัดสินใจการให้การพยาบาล และ ประเมินผลการให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยภาวะวิกฤติเป็นรายบุคคล โดยการใช้เครื่องมือที่ซับซ้อน แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการให้การดูแลผู้ป่วยด้วยความมั่นใจ ดัดแปลงวิธีการพยาบาล และปรึกษาให้คำแนะนำเมื่อจำเป็น ตลอดจนวางแผนกิจกรรมการสอน การนิเทศเจ้าหน้าที่พยาบาลและผดุงครรภ์ในทีมสุขภาพ ในการส่งเสริมและดูแลรักษาบุคคลและครอบครัว ร่วมมือ ในกิจกรรมการวิจัย การศึกษาค้นคว้าทดลองอย่างง่าย ๆ ทางพยาบาล และมีส่วนร่วมกับพยาบาลชุมชนใช้ผลวิจัยเพื่อปรับปรุงบริการพยาบาลสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติตลอดหลักสูตรการศึกษา 4 ปี หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปีในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มุ่งเน้นการ ศึกษาพื้นฐานทั่ว ๆ ไปรวมทั้งพื้นฐานทางวิชาชีพเพื่อที่นักศึกษาจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มุ่งเน้นการศึกษาภาคทฤษฎีในหมวดวิชาชีพและเน้นการฝึกภาค ปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความคิดรวบยอดในการนำไปปฏิบัติงานจริงเมื่อจบการศึกษาต่อไป

1.2 การฝึกภาคปฏิบัติ

การฝึกปฏิบัติ นับเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนโดย จัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในคลินิกซึ่งหมายถึงในสถานบริการและชุมชนในสมัย ก่อนนักศึกษาพยาบาล จะต้องฝึกปฏิบัติให้มาก ๆ จึงทำให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรที่ตั้งสมิธกล่าวว่า การสอนภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนวิชาพยาบาล เพราะนักศึกษาจะได้เรียนรู้ด้วยการมีประสบการณ์ด้วยตนเองทั้งในเหตุการณ์ปกติ และฉุกเฉินเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเจ็บไข้ผู้ร่วมงาน และผู้มาติดต่อได้รู้จักให้การพยาบาลโดยตรงได้ศึกษา และปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ประจำวันเพื่อให้เกิดทักษะมากขึ้น (Smith. 1986 : 3) แต่การศึกษายาบาลในปัจจุบันมิได้เป็น เช่นนั้นแม้ว่าวิชาชีพพยาบาลจะเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติแต่เป็นการปฏิบัติด้วยการเรียนรู้ โดยนักศึกษาจะต้องเรียนรู้ในภาคทฤษฎีก่อน จึงจะนำมาปฏิบัติได้และยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้นักศึกษาต้องเรียนรู้ และศึกษาสิ่งใหม่ๆอยู่เสมอเช่นกันโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้หลาย ๆ บทดังนี้

กาเย่ (Gagne'. 1975 : 15-19) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้เปรียบเสมือน การทำงานของคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้สอนให้ข้อมูลที่ดีแล้วผู้รับได้ข้อมูลที่ดีและถูกต้องเมื่อต้องการข้อมูลที่ดีและถูกต้องเสมอ

สกินเนอร์ (Skinner. 1980 : 16-20) กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์นั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องมีสิ่งกระตุ้นเป็นแรงเสริมให้ทำดีขึ้นเรื่อย ๆ ไปอย่างไรก็ตามสิ่งกระตุ้นนั้นมีทั้งในทางบวกและในทางลบ แต่สิ่งกระตุ้นในทางบวกมักให้ผล ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรมากกว่าในทางลบ

รอเจอร์ส (Rogers. 1969 : 30-33) กล่าวว่ามนุษย์เราสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่ม รู้จักคิดรักความเป็นอิสระมีเหตุผลและต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง

ดิวอี้ (Dewey. 1962 : 60-63) กล่าวว่าการเรียนการสอนได้ผลดีถ้าผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความจริงใจ ไว้วางใจซึ่งกันและกันตลอดจนต้องร่วมกันคิดค้นและแก้ปัญหาผู้เรียนและผู้สอนควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

คุณลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ได้เรียนรู้

1. บรรยากาศทางคลินิก ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเมื่อทีมงานให้ความร่วมมือ และสนใจ นักศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนกับบุคลากร มีตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เห็น ได้สัมผัสให้การสนับสนุน และเป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนมีระเบียบภายใต้การเข้มงวด มีบุคลากร ที่ให้คำปรึกษาคอยกระตุ้นผู้เรียน บรรยากาศในคลินิกมักจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีด้วย

2. การจัดให้มีการสอนในคลินิกจะทำให้เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ

3. ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานของบุคลากรในทีมให้สังเกตการให้ การพยาบาล หรือการปฏิบัติการใหม่ ๆ มีโอกาสเรียนข้างเตียงฝึกความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ เกิดความประทับใจในสิ่งที่ได้ให้และได้รับแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในคลินิก

ในการจัดการศึกษาทั่ว ๆ ไปทุกระดับนั้น นักการศึกษาได้4ยอมรับว่าเป้าหมายสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐาน สำหรับกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน คือ (Bloom. 1972 : 7 - 9)

- 1). ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
- 2). ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
- 3). ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

ซึ่งพัฒนาการทั้ง 3 ด้านนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นเป้าหมายหลัก ในสถาบันการศึกษาพยาบาลด้วยเช่นกัน

การพัฒนาด้านพุทธิพิสัยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลเท็จจริงได้ใช้ความคิดสติปัญญา ความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) และ ประเมินผล (Evaluation) ได้อย่างมีหลักเกณฑ์

การพัฒนาด้านจิตพิสัยจะครอบคลุมพัฒนาการด้านความสนใจ (Interests) ทศนคติ (Attitudes) ค่านิยม (Values) ความนิยมชมชอบ (Appreciations) ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวและความสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบพฤติกรรมที่แสดงออกสรุปได้ค่อนข้างยาก เพราะเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจของคนซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ง่ายเมื่อมีสิ่งมากระทบเป็นพฤติกรรมที่อาจถูกบังคับซ่อนเร้นอยู่ภายใน

การพัฒนาด้านทักษะพิสัย เป็นเรื่องที่เน้นในด้านการปฏิบัติโดยตรง การกำหนดพฤติกรรมจึงไม่ค่อยยุ่งยากซับซ้อน การประเมินผลทำได้ง่าย การพัฒนาด้านทักษะจะสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพัฒนาด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัยมาเป็นอย่างดี และมั่นคงพอสมควรแล้วจึงจะช่วยให้เกิดทักษะในด้านการปฏิบัตินั้นเป็นไปโดยอัตโนมัติด้วยความมั่นใจและได้ผลดี

การจัดประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติ

การศึกษาพยาบาลนั้น ดูได้ที่ความสามารถในการตัดสินใจทำงานของพยาบาลในขณะปฏิบัติงานไม่อาจจะบอกได้แน่นอนว่า เมื่อผู้เรียนจบไปแล้วตามหลักสูตรจะเป็นพยาบาลที่ได้แต่จะอย่างไร จึงจะทำให้เขาสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของครู ครูจะต้องรู้ว่าพยาบาลที่ผลิตไปนั้นควรทำอะไรได้บ้าง ในสถานพยาบาลสังคมและชุมชน ซึ่งพยาบาลควรมีความสามารถดังนี้

- 1). สามารถสังเกต รู้จัก และตีความอย่างเข้าใจต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และสภาวะอารมณ์ของสุขภาพและความเจ็บป่วย
- 2). สามารถที่จะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยทุกสภาพอย่างชำนาญ
- 3). สามารถที่จะปรับสถานการณ์ต่าง ๆ และดำรงไว้ซึ่งภาวะแวดล้อมแห่งสุขภาพ ให้แก่ผู้ป่วยตลอดไป
- 4). สามารถประยุกต์ใช้หลักการของสุขวิทยาจิตในการดูแลผู้ป่วย และพัฒนาทัศนคติทางจิตใจแก่ผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ

- 5). สามารถสอนหลักการและการปฏิบัติให้ผู้ป่วยสามารถดูแล และฟื้นฟูสุขภาพด้วยตนเอง
- 6). สามารถให้ความร่วมมือกับแพทย์และเจ้าหน้าที่ทางวิชาชีพอื่นๆเพื่อสัมพันธภาพที่ดี และร่วมมือกับโครงการต่าง ๆ ในชุมชนในเรื่องการป้องกันโรคและการส่งเสริม สุขภาพ
- 7). สามารถให้ความร่วมมือกับโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข องค์การต่าง ๆ ในการช่วยเหลือชุมชนด้านสุขภาพอนามัย
- 8). สามารถให้คำแนะนำที่เชื่อมั่นแสดงความสนใจอย่างแท้จริงต่อปัญหาของ เพื่อนมนุษย์ และยินดีให้ความช่วยเหลืออย่างจริงใจ และให้บริการทางวิชาชีพอย่างจริงใจ (Finkelman. 1976 : 31-34)

จากขีดความสามารถดังกล่าว จะเห็นว่าการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ต้องถูกสร้างขึ้นมาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการศึกษาภาคปฏิบัติซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพฉะนั้นทั้งผู้สอน และผู้เรียนจะต้องร่วมกันวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการที่จะประสบประสานครา ความรู้ภาคทฤษฎีมาใช้ในการปฏิบัติให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน อีกทั้งการนิเทศประสบการณ์ผู้เรียนในการให้การพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยในทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำได้ด้วยตัวเอง (Schweer. 1968: 41)

หลักการจัดประสบการณ์

การเลือกหาประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติเป็นงานสำคัญทางการพยาบาล บุคคลสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานไม่สูญเปล่าคือ ครู และจะเป็นผู้ที่ช่วยชี้แนะให้นักศึกษาฝึกฝนสติปัญญามากกว่าการใช้แรงงาน หลักการจัดประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติมีดังนี้

- 1). จัดประสบการณ์ทุกอย่างที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้วย ตนเอง โดยผู้สอนควรหาโอกาสให้ได้ฝึกประสบการณ์
- 2). ต้องพิจารณาถึงทฤษฎี หลักการของการเรียนรู้ที่จะสนองความต้องการของผู้ เรียน ทั้งด้านความรู้และทักษะเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการฝึกภาคปฏิบัติ
- 3). ต้องมีการวางแผนในการจัดประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนโดยผู้สอนเป็นผู้ชี้ให้ผู้เรียนได้รู้เป้าหมายของการศึกษา หลักสูตร และวิถีทางของวิชาชีพแล้วให้ ผู้เรียนหาประสบการณ์เองโดยมีครูเป็นผู้แนะแนว
- 4). ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนโดยให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้เรียน และฝ่ายบริการ พยาบาล โดยผู้สอนเป็นผู้ตกลงร่วมกับ ฝ่ายการพยาบาลถึงการมอบหมายงานที่ดีมีความเข้าใจ ร่วมกัน

5). ใช้สถานบริการทางด้านสาธารณสุขเป็นแหล่งวิชาการให้เป็นประโยชน์ให้ มากที่สุด ทั้งตัวผู้ป่วย บุคลากรทางสุขภาพระดับต่าง ๆ และญาติผู้ป่วย

6). เลือกช่วงเวลาหาประสบการณ์ให้เหมาะสมว่า ผู้เรียนควรได้อะไรในแต่ละช่วงเวลา ของความเจ็บป่วยซึ่งแตกต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน

7). ใช้ประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ ต่อการสร้างประสบการณ์การ เรียนเพราะระดับความสามารถของผู้เรียนต่างกัน

ผู้สอนจะสังเกตได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรมแล้ว สร้างรากฐานการเรียนรู้ ให้แก่ ผู้เรียนได้ตามความต้องการ โดยการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง และเป็นลำดับ สี่ ประสบการณ์ที่จัดให้จะต้องต่อเนื่องสัมพันธ์กับทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่มีมาก่อน และมีความเกี่ยวข้องกันเป็นลำดับ โดย มีการติดตามประเมินผล ทั้งทางด้านความรู้สติปัญญา และทักษะเพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถสังเกตพฤติกรรม และปฏิกิริยาของผู้เรียนอีก กทั้งยังต้องให้ผู้ เรียนมีการผสมผสานประสบการณ์การเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มาใช้อย่างมีความหมายและมี เหตุผล

องค์ประกอบที่จะต้องพิจารณาก่อนการจัดประสบการณ์ คือ

1). จุดประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละหมวดวิชาในเรื่อง ความรู้ ความสามารถ ที่ผู้เรียน ควรจะได้

2). อัตราส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียน

3). จำนวนผู้เรียนที่ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละภาคการศึกษา

4). ระยะเวลาในการฝึกภาคปฏิบัติ

5). จำนวนแผนกหรือหอผู้ป่วยที่จะขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ

6). ลักษณะความแตกต่างของผู้ป่วย

7). ความสนใจและความกระตือรือร้นของเจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วย และประสบการณ์ ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ

รูปแบบการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติการพยาบาล

การจัดการศึกษาภาคปฏิบัติการพยาบาล เป็นการจัดการศึกษาพยาบาลที่มีจุด มุ่งหมายเพื่อการพัฒนาทักษะ และเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ จึงได้จำแนกรูปแบบของการ ศึกษาภาคปฏิบัติไว้ดังนี้

1). การฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางห้องทดลองเป็นการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการ ทดลอง เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การทดลองในวิชาโภชนาการและที่สำคัญ คือ การฝึกปฏิบัติ

เทคนิคการพยาบาลในห้องปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งเป็นการเน้นการฝึกหัดให้เกิดทักษะก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริงแก่ผู้ป่วย โดยการใช้สถานการณ์จำลอง

2). การฝึกปฏิบัติแนวคิดทางการพยาบาลในชั้นเรียนเป็นการใช้ข้อมูลจริงเพื่อ การศึกษาปัญหา และใช้กิจกรรมการแก้ปัญหาโดยเพิ่มข้อมูลจากสถานการณ์จริง แล้วนำไปศึกษาในชั้นเรียนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เชิงทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เช่น กรณีศึกษา (Case Study) วิเคราะห์อุบัติการณ์(Case Incident Analysis)และสถานการณ์จำลอง

3). การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึงการฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยการปฏิบัติจริงกับผู้ป่วย บุคคล หรือชุมชนในแหล่งฝึกปฏิบัติเพื่อฝึกฝนให้ใช้ความคิด และวิธีการแก้ปัญห การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การพิสูจน์ความจริงของทฤษฎีในสถานการณ์จริง เพื่อเป็นการ เพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยการเรียนรู้โดยตรงจากของจริงนอกจากนี้การฝึกภาคปฏิบัติยังเป็นการ สร้างเสริมประสบการณ์ และทักษะทางวิชาชีพด้วย โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติต่อผู้รับบริการของนักศึกษาพยาบาลนอกจากจะเป็นการเสริมความรู้ ความเข้าใจในชั้นเรียนแล้ว ยังเป็นการเตรียมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ ในฐานะของนักศึกษาที่ควรเรียนรู้ และมีประสบการณ์ ชเวียร์ (Schweer. 1968 :41) กล่าวว่า การฝึกปฏิบัตินับเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะการฝึกปฏิบัติเป็นการสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดความคิดอย่างอิสระส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางด้านสติปัญญา และวิชาชีพตลอดจนพัฒนาทักษะ ในทุก ๆ ด้าน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 20-21)

ทักษะที่นักศึกษาพยาบาลจะต้องพัฒนาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ

1). พัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ หลักการ และทฤษฎีในสถานการณ์จริงเพื่อการพยาบาล หรือการแก้ปัญหานั้นปฏิบัติงานโดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎี และข้อความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เพื่อให้การดูแลสุขภาพแก่ผู้รับบริการ(Brown and Chinn. 1982:109)

2). พัฒนาทักษะการสังเกตแบบรับรู้ (Perceptive Observation) การสังเกตนี้เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์บ่อย ๆจนเข้าใจเพราะการพยาบาลจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทั้งที่เห็นชัดเจน และข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาประกอบกันจึงจะทำให้เกิดความเข้าใจปัญหาสุขภาพของประชาชน และสามารถวางแผนการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง

3). พัฒนาทักษะการตัดสินใจ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีเหตุผลและตรงตามปัญหาของผู้รับบริการ ต้องเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการพยาบาล

ในการวินิจฉัยวางแผนปฏิบัติการและติดตามประเมินผลการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจะพัฒนา และปรับปรุงการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4). พัฒนาทักษะการคิดริเริ่มซึ่งเป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะในช่วงเวลา จำกัด แต่ควรจะให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความคิดริเริ่ม

5). พัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปฏิบัติการพยาบาลเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ทีมสาธารณสุข ผู้รับบริการ ครอบครัว และชุมชนเพื่อการบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ความสำคัญของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

แหล่งฝึกภาคปฏิบัติจะทำหน้าที่เหมือนกับห้องปฏิบัติการ สำหรับนักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้และพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพ 2 ประเภท คือ

1). แหล่งฝึกประสบการณ์การพยาบาล และการบำบัดรักษาแก่ผู้เจ็บป่วย ได้แก่ โรงพยาบาลต่าง ๆ สถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการด้านการรักษาพยาบาล

2). แหล่งฝึกประสบการณ์การพยาบาลเพื่อชุมชน ได้แก่ สถานิอนามัย โรงเรียน หมู่บ้าน และชุมชน

การปฏิบัติการพยาบาล พัฒนาได้จากการฝึกปฏิบัติจริง โดยมีผู้ฝึกอย่างใกล้ชิด ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้มีประสบการณ์โดยตรง เป็นสิ่งจำเป็นจะเห็นว่าแหล่งฝึกและบุคลากรในแหล่งฝึกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษายาบาล แหล่งฝึกมีความสำคัญ คือเป็นห้องปฏิบัติการด้านการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ เป็นตัวอย่างทางวิชาชีพทั้งทางด้านการบริหารจัดการ และบุคลากรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดมีความคิดกว้างไกลเกี่ยวกับสุขภาพ ปัญหาสุขภาพ สภาพของผู้รับบริการ เป็นการกำหนดแนวทางที่จะให้การพยาบาลที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถาบันการศึกษา และแหล่งฝึกจึงต้องมีการประสานงานและร่วมมือกันในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติโดยได้รับประโยชน์ทั้งทางด้านการศึกษา และด้านการบริการพยาบาล

รูปแบบของการประสานงานของสถาบันการศึกษา กับแหล่งฝึก

การประสานงานของสถาบันการศึกษา กับแหล่งฝึก เป็นวิธีการขจัดปัญหา และอุปสรรคระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่ นักศึกษาพยาบาล ระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาลกับฝ่ายบริการการพยาบาลของแหล่งฝึก เพื่อให้เกิดการประสานแนวทางการปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ทั้งด้านการศึกษาและบริการพยาบาล ผู้ที่จะประสานงานอาจเป็น พยาบาล

ประจำการของแหล่งฝึก หรือเป็นผู้สอนจากสถาบันการศึกษา ลักษณะของการจัด รูปแบบ การ ประสานงานมี 2 รูปแบบ คือ

- 1). วิธีปฏิบัติเพื่อการประสานงานการศึกษา
- 2). วิธีการสนับสนุนการประสานงานการศึกษา

1). วิธีปฏิบัติเพื่อการประสานงานการศึกษา เป็นการกำหนดตัวบุคคลเพื่อให้ทำหน้าที่ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษากับแหล่งฝึกปฏิบัติ ได้แก่

1.1) ครูพี่เลี้ยง หมายถึง พยาบาลที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในหอผู้ป่วย หรือสถาน บริการสุขภาพ ที่ทางสถาบันการศึกษามอบหมายให้เป็นผู้ช่วยทำหน้าที่ในการจัดการเรียน การสอนบนหอผู้ป่วยในฐานะผู้มีความรู้ และประสบการณ์สูง แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงทาง การศึกษาอาจมีส่วนร่วมในการประเมินผลนักศึกษาด้วย ครูพี่เลี้ยงจะขึ้นอยู่กับฝ่ายบริการพยาบาล

1.2) ครูประจำฝึก (Practitioner-Teacher) หมายถึง ครูพยาบาลจาก สถาบันการ ศึกษาพยาบาลที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันให้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษา ในการฝึกภาคปฏิบัติบน หอผู้ป่วย หรือแหล่งฝึก ซึ่งจะเน้นในด้านการสอนเป็นหลัก

2). วิธีการสนับสนุนการประสานงานการศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวให้การ จัดการ ศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการวิชาการ ฝ่ายการศึกษา และฝ่ายการพยาบาลขึ้นเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์ วิจัยปัญหา และกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ภาคปฏิบัติ ประสานงานด้านการสอน สนับสนุนแหล่งวิทยากร และยังได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับแผนการศึกษาประจำภาคและประจำปี เพื่อได้มีการวิเคราะห์และ ปรึกษาปัญหา ร่วมกันในการแก้ไขปรับปรุงแนวทางการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การปฏิบัติการพยาบาล มีในทุกระดับของบริการสุขภาพ การพยาบาลจึงต้อง อาศัย ความสามารถหลายด้าน รวมทั้งทักษะทางสังคม ความสามารถทางสติปัญญาและปฏิบัติการทาง วิชาชีพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีถ้วนหน้าการเตรียมเพื่อให้พยาบาล มีความสามารถ ดังกล่าว บรรยากาศการเรียนการสอนภาคปฏิบัติสำคัญยิ่ง จะต้องเอื้อต่อ การพัฒนาความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ การรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้า การตัดสินใจที่รอบคอบถูกต้องทักษะการ ปฏิบัติการพยาบาล ทักษะการเป็นผู้นำ การมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความรับผิดชอบในการ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเองและวิชาชีพ

- 1.3) การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ

การศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย ที่สถาบันต้องการ ซึ่งไฟวาร์ และกอสเนล (Fivars and Gosnell. 1966 : 148) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ในคลินิกที่ควรได้รับการประเมิน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะติดตามดูพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

- 1). การวางแผนการจัดลำดับงาน หรือขั้นตอนของการดำเนินงาน และการให้การพยาบาล ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสม
- 2). การตรวจสอบก่อนปฏิบัติงาน เช่น มีการตรวจสอบคาร์เดกซ์ (Kardex) เป็นระยะเพื่อรับทราบแผนการรักษาของแพทย์ การตรวจสอบชนิดของยาที่จะให้ผู้ป่วยพร้อมทั้งวิธีการให้ การตรวจสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้หรือการตรวจสอบอาการและปัญหา ของผู้ป่วยเป็นระยะ
- 3). การปฏิบัติเพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วย
- 4). การปฏิบัติตามแนวการรักษาของแพทย์ ตลอดจนการสนองความต้องการทางกายของผู้ป่วย
- 5). การประยุกต์ใช้ความรู้และหลักวิชาในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับการกำหนดปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ความสามารถในการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาการแก้ปัญหาและการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง
- 6). การสังเกตและการรายงานและการเขียนบันทึกรายงานของผู้ป่วยเฉพาะราย
- 7). การปรับตัวของผู้เรียนในสถานการณ์และภาวะแวดล้อม
- 8). การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน แพทย์และญาติผู้ป่วย
- 9). ทักษะที่มีต่อวิชาชีพ
- 10). การค้นคว้าหาความรู้ การเฝ้าหาความรู้ขณะปฏิบัติงานในคลินิก
- 11). การยอมรับและความรับผิดชอบในงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 12). บุคลิกโดยทั่วไปของนักศึกษา ฉะนั้นการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในวิชาชีพพยาบาลจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับคะแนนภาคทฤษฎีเท่านั้น การประเมินผลภาคปฏิบัติมีความสำคัญเช่นกัน และอาจจะสำคัญมากกว่า หากผู้สอนมุ่งถึงมาตรฐานคุณภาพและทัศนคติทางวิชาชีพ

ประโยชน์ของการประเมินผลต่อผู้สอน

- 1). เป็นการตัดสินใจพื้นฐานและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
- 2). เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการนำความรู้ภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3). เป็นการพิจารณาความสามารถของผู้เรียน ในการนำความรู้ภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลและการตัดสินใจในการทำงาน

4). เป็นการประเมินปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคน

5). สามารถจัดระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนที่เหมาะสม

ไรน์ (Rines. 1963 :19-23) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลว่ามีจุดมุ่งหมายดังนี้

1). เพื่อเป็นการวางนโยบายให้นักศึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายของโครงการ

2). เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนทราบถึงการทำงานของตนเองอันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง

3). เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการพยาบาล ในการปรับปรุงการบริหารงานในหน่วยงานของตนให้มีประสิทธิภาพ

4). เพื่อให้ทราบคุณค่าของระเบียบและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

5). เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือการปฏิบัติงานให้ชัดเจน

6). เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือประเมินผลที่เชื่อถือได้

7). เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานได้แก้ไขส่วนบกพร่องของตนเอง

8). เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจแก่ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงาน

9). เพื่อเป็นหลักฐานรับรองการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล

จากข้อคิดเห็นดังกล่าวสามารถตั้งจุดประสงค์ของการประเมินผลภาคปฏิบัติ ดังนี้

จุดประสงค์ของการประเมินผลภาคปฏิบัติ

1). ด้านการเรียนรู้

1.1) คุรระดับภูมิหลังและความรู้ของนักเรียนที่ต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติ

1.2) คุความสามารถทางคลินิกของผู้เรียนที่สามารถเข้าถึงการมอบหมายงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3) คุระดับความสามารถของผู้เรียนในการใช้ความรู้ทางทฤษฎีมาผสมผสาน ในการพัฒนาทักษะทางคลินิก

1.4) ส่งเสริม และพัฒนาความเข้าใจตนเองโดยการยอมรับตามขอบเขตการ ประเมินผลด้วยตนเอง

1.5) ดูความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนให้เข้ากับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.6) ประเมินความพึงพอใจในสุนทรียภาพด้านต่าง ๆ ที่จะสร้างเสริมความ เป็นผู้มี ค่านิยมที่ดี

1.7) ดูความเข้าใจถึงสภาพความจริงอย่างมีความหมาย และวิจารณ์ญาณ ไตร่ตรอง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ในแหล่งฝึกการ ประสานงานการให้ความร่วมมือ การรับรู้บทบาทด้านสุขภาพ

1.8) เก็บข้อมูลเพื่อตัดสินผลการศึกษากาปฏิบัติ

2). ด้านการสอน

2.1) จัดระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อช่วย ในการจัดประสบการณ์การ สอน

2.2) ค้นหาความยุ่งยากทางการเรียนของนักเรียนรายบุคคลและตั้งกลุ่มเพื่อ การจัด การเรียนการสอนให้สอดคล้อง

2.3) กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.4) ดูผลความเก่ง และอ่อนของผู้เรียนเพื่อพิจารณาแก้ไข การมอบหมายงานให้ก้าว หน้าขึ้น

2.5) ดูความพร้อมของผู้เรียนหลังให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาทางการพยาบาล แล้ว

2.6) ประเมินประสิทธิภาพของการเลือก เทคนิค การสอนและสื่อการศึกษา

การประเมินผลภาคปฏิบัติเป็นการประเมินผลที่ผู้สอนจะต้องใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยง และ ความตรงเพราะบางครั้งผู้เรียนจะเห็นว่าการประเมินของผู้สอนมีความลำเอียงไม่เที่ยงตรง ฉะนั้นเครื่องมือจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินและผู้สอนจะต้องมีแผน และหลักเกณฑ์ที่แน่นอนเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและเชื่อถือได้

ขั้นตอนการประเมินผลภาคปฏิบัติประกอบด้วยขั้นตอนประเมิน 5 ขั้นตอน

1). กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละเรื่องที่ผู้สอนต้องการประเมิน เตรียมครี ื่องมือที่ต้องการได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ เช่น เครื่องดูดเสมหะ ออกซิเจน ให้ความ ช่วยเหลือแพทย์ในการบำบัด หรือตรวจเฉพาะอย่างได้ถูกต้องตาม ขั้นตอน และแสดงถึงความ เข้าใจในขบวนการนั้น ๆ เช่น การเจาะตับ เจาะหลัง ใช้การสังเกตอาการสำคัญของผู้ป่วยเป็น รากฐานในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้ความสบายแก่ผู้ป่วย

- 2). จำแนกสถานการณ์ที่จะประเมินเพื่อดูความสามารถทำได้และทำไม่ได้หาสาเหตุและเหตุผลของการปฏิบัติที่จะนำไปอธิบายให้ผู้ถูกประเมินได้เข้าใจเหตุผลการประเมิน และเป็นแนวทางในการจัดหาประสบการณ์ที่ต้องการจะให้ผู้เรียนปรับปรุง หรือเพิ่มเติม ส่วนที่ ขาดหาย
- 3). กำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ที่ จะจัดว่าเป็นการสังเกตด้วยการบันทึกพฤติกรรม ประเมินค่าหรือตรวจรายการ
- 4). จัดประสบการณ์ติดตามประเมินผลและแปรผลการประเมิน
- 5). แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับโดยชัดเจนพร้อมให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข

ซึ่งอเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1972 : 285) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลภาคปฏิบัติว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานใด ๆ ความสำเร็จที่ผลงานโดยต้องพิจารณาถึงปัจจัยพื้นฐานในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งประกอบกันหลายประการ คืองานที่ทำ อารมณ์ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสภาพที่ทำงาน รูปแบบการบริหาร แรงกดดันของหน่วยงาน สิ่งอำนวยความสะดวก แรงจูงใจในการทำงาน และคุณสมบัติส่วนตัวในด้านต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน ทศนคติและสิ่งอื่น ๆ

การประเมินผลผู้สอนควรจะต้องทั้งข้อดี และข้อควรแก้ไข และเป็นผู้ให้กำลังใจซึ่งไม่ควรนำเอาข้อบกพร่องหรือคะแนนที่ผู้เรียนได้ต่ำไปเป็นปมด้อยของผู้เรียน ผู้สอน ต้องตระหนักว่าการเรียนรู้จะพัฒนาถ้าผู้เรียนมีแรงจูงใจดี

แผนการประเมินผล

ผู้สอนมักจะพบปัญหาการประเมินผลภาคปฏิบัติเป็นอย่างมากในเรื่องความยุติธรรม ความเชื่อถือได้และการโต้แย้งของผู้เรียน ฉะนั้นการกำหนดแผนการประเมินจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้มาก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1). วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2). สถานการณ์สำหรับประเมิน จะต้องจำแนกผู้เรียนตามขอบเขตความสามารถ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการให้ยา

นักศึกษาปีที่ 1 บอกชื่อยาได้ บอกฤทธิ์ของยาได้และทดสอบยาเป็น

นักศึกษาปีที่ 2 บอกฤทธิ์ข้างเคียงได้ ให้ยาอันตรายได้

นักศึกษาปีที่ 3 ติดตามผลการให้ยาได้ ช่วยเหลือผู้ป่วยแพ้ยาได้

นักศึกษาปีที่ 4 อ่านผลทางห้องทดลองประกอบการให้ยาได้

3). เครื่องมือและวิธีการประเมินผล การประเมินผลภาคปฏิบัติจะต่างจากภาคทฤษฎี คือการมุ่งเน้นพัฒนาทักษะ เช่น

ทักษะในการจัดระเบียบงานและวางแผนการพยาบาล

ทักษะการประยุกต์ใช้โมโนทัศน์และหลักการในสถานการณ์ ขณะฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ทักษะทางสังเกต โดยเฉพาะการสังเกตแบบรับรู้ (Perceptive observation) อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพยาบาลที่จะต้องมีการฝึกฝนบ่อย ๆ

ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะนี้เป็นความสามารถเฉพาะตัว แต่สามารถพัฒนาได้จากการสังเกตอย่างมีความหมาย

ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านความถนัด เป็นการฝึกทดลองปฏิบัติ

ในการประเมินผลภาคปฏิบัติจึงต้องพิจารณานำเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ มาพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม

4). กำหนดตัวผู้ประเมิน

4.1) ผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง การประเมินผลภาคปฏิบัติถ้าได้มีการประเมินโดยผู้สอนเองจะมีความถูกต้องและเกิดปัญหาน้อยที่สุด เพราะผู้สอนเป็นผู้รู้ภูมิหลังของผู้เรียนรู้ จุดประสงค์ของการศึกษา ผลการประเมินออกมาผู้สอนสามารถติดตามแก้ไขได้

4.2) หัวหน้าตึก ความใกล้ชิด ความทั่วถึง จะทำให้การติดตามผลมีประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน แต่หัวหน้าตึกมีงานบริการพยาบาลประจำอยู่แล้ว และไม่รู้กระบวนการเรียนการสอนลึกซึ้ง จึงอาจจะแนะแนวทางได้ไม่ดีเท่าอาจารย์ผู้สอน และเกิดความไม่เที่ยงตรงในการประเมิน

4.3) พยาบาลประจำการ ปัญหาอาจเหมือนกับหัวหน้าตึก ฉะนั้นการกำหนดตัวบุคคลในแผนการประเมิน ต้องดูข้อดีข้อเสีย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตลอดจนการดำเนินการต้องร่วมกับการกำหนดอื่น ๆ

5). กำหนดช่วงเวลาการประเมิน

การประเมินภาคปฏิบัติ จะกระทำตั้งแต่นักศึกษาเริ่มลงมือปฏิบัติงานแต่การ ประเมินทุกอย่างจะต้องต่างกรรม ต่างวาระและเนื่องด้วยนักศึกษาพยาบาล จะต้องมีการปฏิบัติ งาน ฉะนั้นการประเมินผลในแต่ละช่วงเวลาของการปฏิบัติงานย่อมต่างกัน

6). กำหนดขอบเขตการประเมินผล

การประเมินผลภาคปฏิบัติใช้หลักเดียวกับ การประเมินผลภาคทฤษฎี คือครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ

6.1) การประเมินด้านความรู้

ปีที่ 1-2 เน้นทางด้านความจำ ความเข้าใจ การจำแนกเพื่อให้เขาสามารถจำได้ ทำได้ เพื่อนำไปประกอบทักษะในการลงมือปฏิบัติ

ปีที่ 3-4 เน้นทักษะทางสติปัญญา (Intellectual Skill) คือการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าการปฏิบัติการพยาบาลได้

6.2) การประเมินด้านทักษะ เป็นการมุ่งถึงการใช้สติปัญญาในการฝึกฝนตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการพัฒนาระดับสูงเช่น การจัดระเบียบลำดับงาน การวางแผนการพยาบาลการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล การสังเกต การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในวิชาชีพการตัดสินใจ และความชำนาญในการปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3-4 จะต้องปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในวิชาชีพ

6.3) การประเมินด้านทัศนคติ

องค์ประกอบที่สำคัญในการประเมินผลภาคปฏิบัติ

- 1). ผู้ประเมิน
- 2). เครื่องมือประเมินผล
- 3). สถานการณ์ที่จะประเมิน
- 4). ผู้ถูกประเมิน

ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ไทเลอร์ (สมหวัง พิริยานุวัฒน์. 2524 : 3-6 อ้างจาก Tyler) ได้ให้ความเห็นว่า การประเมินคือ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติของผู้เรียน (Student performance) กับ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ชัดเจน รัดกุม และเฉพาะเจาะจงจะเป็นแนวคิดว่าโครงการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ดูได้จากผลผลิตของโครงการ ว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ แนวคิดนี้เรียกว่าแบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวเดียวกับการประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัตินั้น สามารถทำให้มองเห็นว่าพยาบาลผู้ปฏิบัตินั้นได้มีการปรับปรุงตนเองไปในทางที่พึงประสงค์ และสามารถคงคุณภาพของบริการพยาบาลไว้ได้ในระดับสูงหรือต่ำ ผู้ฝึกปฏิบัติได้ให้ความสำคัญแก่ตนเองในการที่จะกำหนดบทบาท และปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถในระดับวิชาชีพ ซึ่งในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลนั้นต้องอาศัย

ทั้งพื้นฐานทางปัญญา และอาศัยการฝึกทักษะ ตลอดจนการตัดสินใจในการพยาบาล การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติจึงเป็นเรื่องสำคัญ และจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา

พยาบาล

ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาคปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาภาคปฏิบัติซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

กัลยา เนื่อนุ้ย (2516 : 30-33) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2516 พบว่า นักศึกษาส่วนมากที่ได้คะแนนการเรียนในภาคทฤษฎีสูงจะได้คะแนนภาคปฏิบัติสูงด้วย

ชื่นจิตต์ ยุติกรัตน (2512 : 20-21) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการศึกษภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษานุปริญญาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่าคะแนนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ

สุนน สุเตชะ (2515 : 25-28) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลอนุปริญญาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2511 - 2515 พบว่า คะแนนการศึกษภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

2.2 ทักษะการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

ฉลองรัฐ อินทรีย์และคณะ (2526 : 30-33) ได้ศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่าความรู้หลังการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาทั้งหมดดีกว่าก่อนฝึกปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญและจากการแบ่งนักศึกษาเป็น 4 กลุ่ม หมุนเวียนฝึกปฏิบัติตามลำดับกลุ่มพบว่า ทักษะของนักศึกษา กลุ่มที่ 3 เกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทุกด้าน หลังการศึกษาดีกว่าก่อนการศึกษามีนัยสำคัญเพียงกลุ่มเดียว และพบว่าผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ ทักษะ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรรณา เกษปกรณ์ (2516 : 32-34) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลที่มีต่อนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศิริราช พบว่านักศึกษายังไม่พร้อมในการหาความรู้ในการฝึกปฏิบัติ ขาดความสนใจงานและขาดครูประจำฝึก ซึ่งชิมบาโดและคณะ (อวยพร สุทธิสนธิ์, 2528 : 70 อ้างจาก Zimbardo and others) กล่าวไว้ว่า เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลนั้นมีความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งดี ทศนคติต่อสิ่งนั้นก็จะดีตามไปด้วย ซึ่งการมีทัศนคติที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ดีด้วย

อมรรัตน์ วงศ์ไชย (2526 : 137-141) ศึกษาผลของการศึกษาการสาธารณสุขมูลฐาน ที่มีผลต่อความรู้ ทศนคติและความสนใจเข้าร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานของนักศึกษาพยาบาล พบว่าการศึกษาในชั้นเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทศนคติและความสนใจเข้าร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานแต่มีความสัมพันธ์กับการที่นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน นั้นแสดงให้เห็นว่า ความรู้ ทศนคติมีความสัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติ

2.3 สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

กนกพร สุคำวัง (2522 : 38-41) ได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการศึกษานบนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลเมืองลำปาง วิทยาลัยพยาบาลลำปาง พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาภาคปฏิบัติ นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ชอบปฏิบัติงานกับผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อุปสรรคที่ทำให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควรเกิดจากการขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรที่อยู่ในวงการพยาบาล และจากการมีผู้ป่วยอยู่ในความดูแลมากเกินไป ส่วนความเห็นต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาพยาบาลมีความเห็นว่าเทคนิคในการทำงานของพยาบาลประจำการยึดเป็นตัวอย่างได้น้อย พยาบาลประจำการเอาใจใส่นักศึกษาพยาบาลและเป็นที่ปรึกษาด้านความรู้ได้ปานกลาง และได้รับประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานจากพยาบาลประจำการปานกลาง

2.4 บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติและสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

จารุวรรณ เสวกรวรรณ (2518 : 52-53) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของพยาบาลในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร พบว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่มีต่อนักศึกษาพยาบาลขึ้นฝึกปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในระดับคะแนนเฉลี่ยสูงเกี่ยวกับสภาพการทำงานเรื่องการสอนและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาพยาบาลและผู้ได้บังคับบัญชา

นงนาฏ จงธรรมานุกฤษ (2525 : 103 - 105) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบ ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของครูพยาบาล และผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บนหอผู้ป่วยให้กับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ครูพยาบาลและผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลมีความคาดหวังโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และค่าคะแนนเฉลี่ย การปฏิบัติจริงในการร่วมมือกันระหว่างครูพยาบาล และผู้บริหารฝ่ายการ พยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ประไพ ปิยะจันทร์ (2519 : 108-122) ศึกษาปัญหาการศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักเรียนพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองการแพทย์ กรมตำรวจ พบว่า นักเรียนขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานและไม่กล้าออกความคิดเห็น ครูพยาบาลให้คะแนนไม่ยุติธรรม สิ่งแวดล้อมไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่นเครื่องมือ เครื่องใช้ไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้ป่วย สถานที่คับแคบ

พนิดา กุลพิบูลย์ (2515 : 97-102) ได้ศึกษาปัญหาการศึกษาภาคปฏิบัติในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรม ของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลหญิง พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนและพยาบาลประจำการมีปัญหาเนื่องจากขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และพยาบาลไม่ช่วยปฏิบัติงาน

พิกุล พรหมปัญญา (2522 : 90-98) ได้ศึกษาปัญหาการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษานอกสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย คือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ โรงพยาบาลกลาง และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ พบว่านักศึกษามองเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากนักศึกษาพยาบาลเอง คือ นักศึกษาพยาบาลขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ชอบหาความรู้ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและล้มเทคนิควิธีที่เรียนมา ส่วนปัญหาที่เกิดจากพยาบาล คือ พยาบาลไม่รับผิดชอบเมื่อนักศึกษาพยาบาลทำงานผิดพลาดมอบหมายงานให้นักศึกษาพยาบาลมาก และไม่ให้ความสำคัญที่ถูกต้อง นอกจากนี้พยาบาลยังไม่เป็นกันเอง ทำให้นักศึกษาไม่กล้าปรึกษา และทำงานไม่ถูกเทคนิคยึดเป็นตัวอย่างไม่ได้

พัชรี นาคะศิริ (2515 : 97-120) สำนวณลักษณะครูพยาบาลที่ดีในทัศนะของ นักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าต้องการครูพยาบาลที่มีความยุติธรรมในการให้คะแนนเกี่ยวกับการศึกษาภาคปฏิบัติ

พาริดา อิบราฮิม (2512 : 99-103) สำนวณความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่มีต่อการศึกษภาค

ปฏิบัติบนหอผู้ป่วยพบว่า การฝึกภาคปฏิบัติที่นักเรียนไม่ได้รับความยุติธรรมในการให้คะแนน การปฏิบัติงาน

ศิริพร ศิริบุญ (2519 : 89-103) ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อครูพยาบาล พบว่าลักษณะครูที่นักศึกษาต้องการคือ ครูที่มีครบครันแล้ว มีความสนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ปรับตัวเข้ากับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้เข้าใจนักศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

ชีลา แมททีสัน (Sheila Mathieson. 1969 : 27-29) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนพยาบาลต่อการสอนบนหอผู้ป่วย ผลสรุปว่านักศึกษาร้อยละ 68 ต้องการให้มีการอภิปรายทางวิชาการระหว่างนักเรียน ครูและพยาบาลประจำการในหัวข้อที่เกี่ยวกับการรักษาโรค และการพยากรณ์โรค ทัศนอีกแห่งหนึ่งคือ นักเรียนพยาบาลให้ข้อคิดว่าพยาบาลประจำการมีความชำนาญเฉพาะโรค และมีส่วนช่วยในการสอนบนหอผู้ป่วยมากกว่านักเรียนพยาบาลรุ่นอาวุโส และขอให้พยาบาลประจำการสอนมากกว่าครูสอน

แมรี ไมเคิล เลตัน (Mary Michele Layton. 1969 : 27-29) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ทัศนคติอย่างไรของครูที่ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนพยาบาล โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนพยาบาล 78 คน กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน และส่งผลการเรียน สรุปว่าสิ่งที่ส่งผลเสริมการเรียนของนักเรียนคือ ความสนใจ และความยอมรับในความคิดเห็นของนักเรียน เต็มใจที่จะตอบข้อสงสัยแก่นักเรียนยกย่องและให้กำลังใจแก่นักเรียนพอสมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและแสดงออกในข้อคิดต่างๆ

แอน ซี มอร์ (Ann C. Moore. 1974 : 124-127) กล่าวว่า การพยาบาลมีปัญหามาก ดังนั้นการพยาบาลจะมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างการบริหารการศึกษา และการบริการพยาบาลที่ดี การฝึกภาคปฏิบัติของนักเรียนพยาบาลเป็นทั้งการศึกษา และการให้บริการ การบริการที่ดีจะมีผลต่อผู้ป่วยและญาติอย่างมากผู้ป่วยจะได้รับความสะดวกสบายทั้งด้านร่างกายและจิตใจจะหายเร็ว และปลอดภัยนับว่าเป็นการประหยัดเวลา และเศรษฐกิจของชาติอย่างมาก

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวข้องกับตัวแปรหลายประการ ได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับผู้ร่วมงาน สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์

ระหว่างนักศึกษากับผู้สอน ความรับผิดชอบนักศึกษาและคะแนนภาคทฤษฎีซึ่งมีผลทำให้การศึกษภาคปฏิบัติประสบอุปสรรคต่าง ๆ ได้แก่

1. คะแนนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
2. ความรู้ ทักษะ และทักษะทางการพยาบาล ซึ่งจะส่งผลต่อการฝึกภาคปฏิบัติ
3. ความร่วมมือระหว่างบุคลากรที่อยู่ในวงการพยาบาล
4. การประเมินผลของผู้สอน

ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงจูงใจในการนำตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวมาศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการศึกษภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (4 ปี) ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร 4 ปี ปีการศึกษา 2536 จำนวนทั้งสิ้น 1,600 คนจากวิทยาลัยพยาบาล 24 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (4 ปี) ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร 4 ปี ปีการศึกษา 2536 จำนวนทั้งสิ้น 1,494 คน จากวิทยาลัยพยาบาล 20 แห่ง ยกเว้นวิทยาลัยพยาบาล ที่ยังไม่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี วิทยาลัยพยาบาลชัยนาท วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาสและวิทยาลัยนครพนม จำนวน 1,357 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
1. วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	100	99	7.3
2. วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก	91	77	5.7
3. วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา	89	74	5.5
4. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี	101	101	7.4
5. วิทยาลัยพยาบาลสงขลา	89	74	5.5
6. วิทยาลัยพยาบาลสวรรคต์ประชารักษ์ นครสวรรค์	90	90	6.6
7. วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	89	75	5.7
8. วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี	76	72	5.3
9. วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี	74	74	5.5
10.วิทยาลัยพยาบาลลำปาง	73	71	5.2
11.วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี	75	69	5.1
12.วิทยาลัยพยาบาลอุดรดิตถ์	75	71	5.2
13.วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มหาสารคาม	97	58	4.3
14.วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี	75	74	5.5
15.วิทยาลัยพยาบาลสุรินทร์	49	49	3.6
16.วิทยาลัยพยาบาลพะเยา	49	46	3.4
17.วิทยาลัยพยาบาลพระพุทธบาท สระบุรี	51	51	3.8
18.วิทยาลัยพยาบาลนครศรีธรรมราช	49	41	3.0
19.วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี	50	42	3.1
20.วิทยาลัยพยาบาลตรัง	52	45	3.3
รวม	1,494	1,357	100.0

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบประเมิน 1 ชุด และแบบสอบถาม 3 ชุด ดังนี้

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ
2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึก

ภาคปฏิบัติ

4. แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

1.1 การสร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

แบบประเมินนี้สร้างโดยคณะกรรมการของสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขโดยสร้างตามหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี และจากปัญหาที่รวบรวมได้จากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติชุดเดิม เนื่องจากแบบประเมินนี้มีการปรับปรุงแก้ไขหาคุณภาพไว้แล้วและนำไปใช้แล้วจึงไม่มีการหาคุณภาพของเครื่องมืออีกซึ่งประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการพยาบาลด้านการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล และด้านการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาลแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล และการป้องกันส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วย

1.1.2 ด้านการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล ได้แก่ การแสดงบทบาทผู้นำอภิปราย และการแสดงบทบาทของสมาชิกกลุ่ม

1.1.3 ด้านการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การเตรียมก่อนให้ความรู้การถ่ายทอดความรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังจากให้ความรู้

1.2 ผู้ประเมิน ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ประเมินจากวิทยาลัยพยาบาล ที่ส่งนักศึกษาออกฝึกภาคปฏิบัติให้แก่อาจารย์นิเทศก์

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ประเมินจากสถานที่ ที่นักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานฝึกปฏิบัตินั้น ๆ

1.3 การนำไปใช้

- 1). แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินการปฏิบัติการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลร่วมกับแบบประเมินเฉพาะวิชา
- 2). การนำแบบประเมินไปใช้ เพื่อประเมินความสามารถในการศึกษาภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละแผนกวิชา
- 3). การให้คะแนนในแต่ละรายการประเมิน ต้องพิจารณาตามพฤติกรรมที่มุ่งวัดโดยกำหนดดังนี้
 - 3.1) เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่มุ่งวัดตามที่กำหนดไว้ในแบบประเมินได้ครบถ้วนสมบูรณ์จึงจะได้คะแนนเต็ม
 - 3.2) เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่มุ่งวัดได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ การให้คะแนนให้พิจารณาลดลงตามความสามารถ
- 4). นำคะแนนรวมที่ได้ของแต่ละชุดไปรวมกับคะแนนเฉพาะวิชา ตามน้ำหนักความสำคัญที่แต่ละแผนกวิชาได้กำหนดไว้

2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1 การสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะที่วัดความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลในด้านการพยาบาลกับผู้ป่วย และญาติ ความก้าวหน้าทางด้านการงาน ค่าตอบแทน การมีเกียรติยศ ชื่อเสียงและความต้องการของบุคลากรในวิชาชีพของสังคมโดยวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎีทางการพยาบาลและข้อคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ในวิชาชีพพยาบาล

2.2 ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วัดข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่วิทยาลัยพยาบาลที่ศึกษาอยู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 2 วัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลซึ่งประกอบด้วยความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุด คำตอบของนักศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพและสังคม ขอให้นักศึกษาตอบด้วยความสบายใจ คำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

ข้อความ	5	4	3	2	1
ก. ด้านความคิด					
0 วิชาชีพพยาบาลมีความมั่นคงต่อการดำรงชีวิต					
ข. ด้านความรู้สึก					
00 ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย					
ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม					
000 ข้าพเจ้าสามารถสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้					

2.3 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง,มากที่สุด,เป็นประจำ ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย,มาก,บ่อย ให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ,ปานกลาง,บางครั้ง ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย,น้อย,น้อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง,น้อยที่สุด,นาน ๆ ครั้ง ให้ 1 คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนนกลับกันกับข้อความทางบวก

2.4 วิธีการนำไปใช้

- 1) จัดเตรียมแบบสอบถามตามที่กำหนด
- 2) ส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาตอบ

3) ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

4) นำคะแนนมาวิเคราะห์

2.5 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) หาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ดร.ทัศนีย์ นนทะสร ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และอาจารย์อัจฉรา วรรณกาญจนันัมพะ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2) หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก รวมจำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจ จำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยมีจำนวน 37 ข้อ

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจ จำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (_Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6780

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถาน ที่ฝึกภาคปฏิบัติ

3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามศัพท์เฉพาะสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการ แพทย์ ในสถาน ที่ฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการแสดงออกของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน พยาบาล วิชาชีพ อาจารย์พยาบาล แพทย์ และพยาบาลเทคนิค ในขณะที่ฝึกภาคปฏิบัติที่แสดงความ เป็นมิตร และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการแสดงออกดังนี้ พุดจาไพเราะ การให้ความรู้ และประสบการณ์การตรวจเยี่ยมของอาจารย์พยาบาล ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากทฤษฎี ปริญญาโท และ เอกสารที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 อันดับ ของลิเคิร์ต (Likert) มีจำนวน 14 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบของนักศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ขอให้นักศึกษาตอบด้วยความสบายใจ คำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาทุกครั้ง
- บ่อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาเกือบทุกครั้ง
- บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษบบ้าง ไม่ตรงบ้าง
- น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้ง
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้งมากจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อ	ข้อความ	5	4	3	2	1
0	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาในการปฏิบัติงานจะปรึกษาอาจารย์พยาบาลเป็น คนแรก		X			

3.2 เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดดังนี้

ข้อความทางบวกให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
บ่อย	ให้	4	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
น้อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	1	คะแนน

3.3 วิธีการนำไปใช้

- 1) จัดเตรียมแบบสอบถามซึ่งได้ตรวจสอบคุณภาพแล้ว
- 2) ส่งให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
- 3) ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4) นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

3.4 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

- 1) หาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการจัดการศึกษา และทางด้านการบริการการพยาบาล จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาข้อคำถาม และภาษาที่ใช้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
- 2) หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำแล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยได้จำนวน 14 ข้อ
- 3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.7325

4. แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

4.1 วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อ
 คิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสร้างเป็นแบบสอบถามด้านสภาพ
 แวดล้อมของนักศึกษาในขณะฝึกภาคปฏิบัติ ได้แก่ บุคคล สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และ
 เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึก ภาคปฏิบัติ

การสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 อันดับ ของลิเคิร์ต (Likert)
 มีจำนวน 30 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบของนักศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกภาคปฏิบัติ ขอให้นักศึกษาตอบด้วยความสบายใจ คำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือซึ่งตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษามากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษามาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษาบ้าง แต่ไม่มากนัก

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของศึกษาน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
0	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจที่ อาจารย์ให้ ความสนใจดูแล เป็นอย่างดี		X			

4.2 เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ข้อความทางบวกให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนนกลับกันกับข้อความทางบวก

4.3 วิธีการใช้เครื่องมือ

- 1) เตรียมแบบสอบถามซึ่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพแล้ว
- 2) ส่งให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
- 3) ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4) นำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์คะแนน

4.4 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) หาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ชูติเดิม ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้สอดคล้องกับค่านิยมศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2) หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยได้จำนวน 30 ข้อ

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนก ตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8164

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 31 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 22 ธันวาคม 2536 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอความร่วมมือไปยัง สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขขอเก็บข้อมูลในวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ทั้ง 20 แห่ง ในสังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข

2. ส่งหนังสือเป็นทางการไปยังวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 20 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ส่งจดหมายส่วนตัวขอความร่วมมือดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าตึก และอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบรับและส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยภายใน 3 สัปดาห์

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล หลังจากศึกษาชั้นปีที่ 3 แล้วจากอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติจากวิทยาลัยพยาบาล 20 แห่งได้จำนวน 1,357 ฉบับ

3.2 เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีจากอาจารย์ประจำชั้นของนักศึกษาพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 20 แห่ง จำนวน 1,357 ฉบับ

3.3 เก็บข้อมูลทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติจากนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผ่านการฝึกภาคปฏิบัติครบทุกแผนกวิชาตามหลักสูตรแล้ว

4. ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 1,494 ฉบับ ตามที่วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 20 แห่งแจ้งไว้แต่ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดเพียง 1,357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.83 ทั้งนี้เพราะมีนักศึกษาพยาบาลที่เหลือนอยู่แต่ละวิทยาลัยพยาบาลเป็นจำนวนจริง 1,357 คน

5. เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้วได้พิจารณาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ทั้ง 1,357 ฉบับ จึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
3. วิเคราะห์หาตัวแปรที่ส่งผลซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับก่อนหลัง โดยใช้สมการถดถอย (Step wise Regression) และหาสมการพยากรณ์ด้วย

4. วิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่พบขณะฝึกปฏิบัติโดยใช้แบบสอบถาม
สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ และแบบสอบถามบรรยากาศในการฝึก
ปฏิบัติโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามโดยใช้ t-test เทคนิค
25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - Coefficient)
3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมุติฐาน
 - 3.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
(Pearson Product Moment Correlation)
 - 3.2 วิเคราะห์หาตัวแปรที่ส่งผลซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับก่อน-หลัง โดยใช้
สมการถดถอย (Step wise Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- Y แทน ตัวทำนาย
- X_1 แทน ตัวพยากรณ์ตัวแรกที่ส่งผลต่อตัวทำนาย
- X_2 แทน ตัวพยากรณ์ตัวที่สองที่ส่งผลต่อตัวทำนาย
- X_3 แทน ตัวพยากรณ์ตัวที่สามที่ส่งผลต่อตัวทำนาย
- X_4 แทน ตัวพยากรณ์ตัวที่สี่ที่ส่งผลต่อตัวทำนาย

ผลการศึกษาค้นคว้า

- 1.หาค่าร้อยละคุณสมบัติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาคสถานที่ฝึกปฏิบัติที่ฝึกในชั้นปีที่3 ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำแนกตามภาค

ภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	354	26.10
ภาคใต้	236	17.40
ภาคกลาง	334	24.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	257	18.90
ภาคตะวันออก	174	12.80
ไม่ระบุ	2	0.02
รวม	1,357	100

จากตาราง2 ปรากฏว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มาจากภาคเหนือ และมาจากภาคกลาง จำนวนเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกัน และมีจำนวนมากที่สุด (26.10 และ 24.60%)และมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนน้อยที่สุด (12.80%)

2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านต่าง ๆ ดังปรากฏใน
ตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านต่าง ๆ

ตัวแปร	จำนวน(คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี	1,295	4	2.79	0.38
ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ	1,250	4	2.89	0.52
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล				
ด้านความคิด	1,349	75	52.66	5.79
ด้านความรู้สึก	1,357	70	42.59	6.48
ด้านพฤติกรรม	1,356	55	35.03	4.08
สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์	1,354	75	49.58	5.75
บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ	1,340	175	97.29	10.82

จากตาราง 3 ปรากฏว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความสามารถในการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความรู้สึกในด้านทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติและบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม

3. หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์ของสหพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ ภาคปฏิบัติ (y)	ผลสัมฤทธิ์ ภาคทฤษฎี (x ₁)	ทัศนคติต่อ วิชาชีพพยาบาล (x ₂)	สัมพันธ์ ภาพฯ (x ₃)	บรรยากาศฯ (x ₄)
ผลสัมฤทธิ์ ภาคปฏิบัติ (y)	1.0000	.2402**	.0614	-.0009	-.0650
ผลสัมฤทธิ์ ภาคทฤษฎี (x ₁)		1.0000	.0949**	.0781*	.0048
ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาล (x ₂)			1.0000	.4395**	.3695**
สัมพันธ์ภาพฯ (x ₃)				1.0000	.3140**
บรรยากาศฯ (x ₄)					1.0000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. หาสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้ Step wise Regression ด้วยโปรแกรม spss ดังปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าตัวพยากรณ์ที่มีผลต่อตัวทำนาย (ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ)

ตัวทำนาย (y)	ครั้งที่	ตัวพยากรณ์		Constant	R	R ²
		(X ₁)	(X ₂)			
ผลสัมฤทธิ์ในการ	1	.624299*	114.420988	.47136	.22218	.22591
ฝึกภาคปฏิบัติ	2	.617621*	9.182444	84.83637	.47530	

จากตารางที่ 5 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และสัมพันธ์ภาพกับและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์กันเพียง 22.59% ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

ดังนั้นสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คือ

$$Y = .617621x_1 + 9.182444x_2 + 84.83637$$

เมื่อ y = ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

X_1 = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี

X_2 = สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

5. ศึกษาสภาพปัญหาที่พบจากการฝึกภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละสภาพของสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ โดยแสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

ปัญหา	จำนวน (คน)	คะแนน เต็ม	$\bar{x}$	S.D	R
1. อาจารย์พี่เลี้ยงมักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือน	1,357	5	3.31	.93	1
2. แพทย์ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล	1,357	5	3.14	1.01	2
3. แพทย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	1,355	5	3.13	.96	3
4. สภาพหอผู้ป่วยทำให้ข้าพเจ้าอยากทำงาน	1,357	5	2.94	.80	4
5. แพทย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษากล้าซักถาม	1,356	5	2.88	1.02	5

ตารางที่ 6 จากการพิจารณาข้อความในแบบสอบถามบรรยาการในการฝึกภาคปฏิบัติ จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่าปัญหาการฝึกภาคปฏิบัติเกิดจากบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ แพทย์ และอาจารย์พี่เลี้ยง และเกิดจากสภาพหอผู้ป่วยจำนวน 1 ข้อ ดังนี้

ปัญหาอันดับแรก เป็นปัญหาที่เกิดจากอาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งเป็นพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ประจำสถานที่ที่ฝึกภาคปฏิบัติ มักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือนขณะที่นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ

ปัญหาอันดับสอง อันดับสามและอันดับห้า เป็นปัญหาที่เกิดจากแพทย์ ได้แก่ แพทย์ ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล แพทย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และแพทย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาน้อยจนนักศึกษาไม่กล้าซักถาม

ปัญหาอันดับสี่ เป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพหอผู้ป่วยที่ทำให้นักศึกษาอยากทำงานน้อย

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนฝึกภาคปฏิบัติ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อหาสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาในแต่ละสภาพของสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ที่กำลังศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุข ที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 4 ปี รวม 24 แห่ง จำนวน 1,600 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี รวม 20 แห่ง จำนวน 1,357 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาภาคปฏิบัติ
2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานศึกษาภาคปฏิบัติ
4. แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 31 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 22 ธันวาคม 2536 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอความร่วมมือไปยังสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ขอเก็บข้อมูลในวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ทั้ง 20 แห่ง ในสังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข
2. ส่งหนังสือเป็นทางการไปยังวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 20 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยยังได้ส่งจดหมายส่วนตัวขอความร่วมมือดังกล่าว ไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าตึก และอาจารย์นิเทศก์ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบรับและส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยภายใน 3 สัปดาห์
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้
 - 3.1 เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล หลังจากศึกษาชั้นปีที่ 3 แล้ว จากอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติจากวิทยาลัยพยาบาล 20 แห่ง ได้จำนวน 1,357 ฉบับ
 - 3.2 เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีจากอาจารย์ประจำชั้น ของนักศึกษาพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 20 แห่ง จำนวน 1,357 ฉบับ
 - 3.3 เก็บข้อมูลทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติจากนักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผ่านการฝึกภาคปฏิบัติครบทุกแผนกวิชาตามหลักสูตรแล้ว

4. ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 1,494 ฉบับ ตามที่วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 20 แห่งแจ้งไว้ แต่ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดเพียง 1,357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.83 ทั้งนี้เพราะมี นักศึกษาพยาบาลที่เหลือนอยู่แต่ละวิทยาลัยพยาบาล เป็นจำนวนจริง 1,357 คน

5. ได้แบบสอบถามคืนแล้ว ได้พิจารณาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ทั้ง 1,357 ฉบับ จึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
3. วิเคราะห์หาตัวแปรที่ส่งผลซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับก่อนหลัง โดยใช้สมการถดถอย (Step wise Regression) และหาสมการพยากรณ์ด้วย
4. วิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นขณะฝึกปฏิบัติ โดยใช้แบบสอบถามสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ และแบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกปฏิบัติ โดยหาค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผล

1. ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

2. สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คือ $Y = .61762x_1 + 9.182444x_2 + 84.83637$

3. สภาพปัญหาที่พบจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลพบดังนี้

3.1 ปัญหาอันดับแรก เป็นปัญหาที่เกิดจากอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นพยาบาลหัวหน้าตึก และพยาบาลประจำการ ประจำสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ มักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือน ขณะที่นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ

3.2 ปัญหาอันดับสอง อันดับสามและอันดับห้า เป็นปัญหาที่เกิดจากแพทย์ได้แก่

แพทย์ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล แพทย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและแพทย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาน้อยจนนักศึกษาไม่กล้าซักถาม

3.3 ปัญหาอันดับสี่ เป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพของผู้ป่วยที่ทำให้นักศึกษายาก
ทำงานน้อย

อภิปรายผล

1. ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีเท่านั้น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะจากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี เน้นให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานในวิชาชีพพยาบาลโดยตรง โดยเน้นให้รู้จักการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการเรียนการสอนจึงมีการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมที่จะไปฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยได้ (สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์. 2525:1) และในการศึกษาพยาบาลนั้นเป็นการนำหลักวิชาด้านทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มา ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพถือว่าการ ศึกษาภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ นักศึกษาต้องลงมือกระทำต่อผู้ป่วยโดยตรง (เพ็ญจันทร์ เสรีวิวัฒนา และคณะ. 2528:2)

นอกจากนี้งานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยา เนื่อนุ้ย (2516: 30-33) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2516 ที่พบว่านักศึกษาส่วนมากที่ได้คะแนนการเรียนในภาคทฤษฎีสูงจะได้คะแนนภาคปฏิบัติสูงด้วย

สำหรับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ไม่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล อาจเกิดจากประสบการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลได้รับก่อนฝึกปฏิบัติ ขณะฝึกปฏิบัติและหลังฝึกปฏิบัติ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาพการณ์ที่ได้รับจริง โดยเมื่อเริ่มเข้ามาศึกษาอาจมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล แต่เมื่อขึ้นฝึกภาคปฏิบัติพบปัญหามากมาย และต้องรู้จักอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527:20) ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรียนพยาบาลยากลำบากและอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติไปในทางไม่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลได้

นอกจากนี้สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติซึ่งในหลักสูตรการฝึกภาคปฏิบัติ เป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยถือว่า บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญมากเมื่อทีมงานให้ความร่วมมือ และสนใจจะทำให้ผู้เรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคลากร โดยมีบุคลากรเป็นผู้ให้คำปรึกษา ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง แต่ในสภาพความเป็นจริง อาจมีความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมน้อยนักศึกษาคาดที่ปรึกษา หรือบุคลิกภาพของบุคลากรขาดความเป็นกันเอง ทำให้นักศึกษาไม่กล้าซักถามหรือปรึกษา จึงทำให้การฝึกภาคปฏิบัติไม่ได้ผลเต็มที่ ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ จึงไม่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

2. สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คือ

$Y = .61762x_1 + 9.18244x_2 + 84.83637$ ซึ่งแสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาค ทฤษฎี และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองตามลำดับจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าก่อนที่จะให้นักศึกษาออกฝึกภาคปฏิบัติ ควรมีการทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้จากภาคทฤษฎี ตลอดจนพยายามฝึกให้นักศึกษารู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น รู้จักการทำงานเป็นทีม ซึ่งเน้นด้านความร่วมมือเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พนิดา กุลพิบูลย์ (2515 : 97-102) พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียน และพยาบาลประจำการมีปัญหาเนื่องจากขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และพยาบาลไม่ช่วยปฏิบัติงาน

3. สภาพปัญหาที่พบจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเกิดจากบุคลากรทางแพทย์และสภาพของสถานที่ฝึกปฏิบัติกล่าว คือ อาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ประจำสถานที่ที่ฝึกภาคปฏิบัติ มักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือนนักศึกษาพยาบาลในขณะที่ฝึกปฏิบัติ ทำให้นักศึกษารู้สึกกลัว เบื่อหน่ายไม่อยากฝึกปฏิบัติ การปฏิบัติงานจึงขาดความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร 4 ปี ที่เน้นให้นักศึกษาพยาบาล รู้จักการทำงานเป็นทีม ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาลเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายและหลายระดับย่อมต้องการความร่วมมือในการสร้างบรรยากาศ เพื่อสร้างเสริมให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ฟาริดา อิบราฮิม.2522.15) และพบว่าปัญหาการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในปัจจุบัน คือ การขาดการประสานงานกันระหว่างฝ่ายบริการพยาบาลและฝ่ายการศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องร่วมกันขจัด (วิเชียร ทวีลาภและคณะ. 2521 : 493)

นอกจากนี้แพทย์ก็เป็นบุคลากรอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ทำให้เกิดปัญหาการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเพราะในการปฏิบัติงานแพทย์และพยาบาลต้องทำงานเป็นทีม ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกัน และกันทั้งในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติงาน แต่จากสภาพความเป็นจริงที่พบ นักศึกษาไม่สามารถทำงานเป็นทีมกับแพทย์ได้ดีเท่าที่ควรเพราะพบว่าแพทย์ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาเพราะคิดว่าเป็นเพียงนักศึกษาพยาบาลเท่านั้นยังขาดประสบการณ์ และมีความรู้น้อยกว่าแพทย์ และเวลาปฏิบัติงาน เมื่อมีปัญหา นักศึกษาพยาบาลก็ไม่กล้าซักถามเพราะแพทย์ไม่ให้เป็นกันเอง ปัญหาดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาพยาบาลไม่สามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลได้ดีเท่าที่วิทยาลัยพยาบาลมุ่งหวังไว้ซึ่งจากการศึกษาเลตัน (Layton. 1969:27-29) พบว่าสิ่งที่เป็นผลเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ความ สนใจ และความยอมรับในความคิดเห็นของนักเรียน และเต็มใจที่จะตอบข้อสงสัยแก่นักเรียน ยกย่อง และให้กำลังใจแก่นักเรียนพอควร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ และ แสดงออกในข้อคิดต่าง ๆ

ปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่พบเป็นอันดับสี่ คือปัญหาที่เกิดจากสภาพหอผู้ป่วยทำให้นักศึกษาอยากทำงานน้อย หรือไม่อยากทำงานเลย ได้แก่ บรรยากาศที่ไม่น่าอยู่ของหอผู้ป่วยไม่มีความอบอุ่น ขาดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากรในทีม ทำให้นักศึกษาไม่พอใจที่จะปฏิบัติงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สภาพการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก โดยผู้ที่ไม่พอใจในสภาพการปฏิบัติงานจะมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานต่ำ ส่วนผู้ที่พอใจในสภาพการปฏิบัติงานจะมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานสูง (วรรณวิไล จันทราภา และคณะ. 2532 :17)

คอลลินส์ และลูซิล ได้ศึกษาภาพพจน์ของทางนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติการพยาบาลพบว่า นักศึกษามีความคับข้องใจกับระบบข้าราชการของโรงพยาบาล และบรรยากาศในหอผู้ป่วย รู้สึกไม่มั่นใจในการฝึกปฏิบัติเห็นช่องว่างระหว่างการปฏิบัติการพยาบาลตามสถานการณ์จริง และ บทบาทของความเป็นผู้หุง ขาดเป้าหมายและไม่ซาบซึ้งในคุณลักษณะของวิชาชีพ (Collins Lucille. 1971:456-457)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ดังนั้นก่อน

ออกฝึกภาคปฏิบัติทางวิทยาลัยพยาบาลควรมีการจัดระบบให้ มีการทบทวนความรู้ภาคทฤษฎี
ให้นักศึกษา รวมทั้งเน้นการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

1.2 ควรมีการชี้แจงภาระหน้าที่ของอาจารย์ให้นักศึกษาทราบ

1.3 ก่อนฝึกภาคปฏิบัติควรมีการประชุมนิเทศโดยเชิญอาจารย์พี่เลี้ยง เข้าร่วมรับฟัง
จุดมุ่งหมายขอบข่ายของการฝึกปฏิบัติและทำให้เกิดความคุ้นเคย ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับ
นักศึกษาพยาบาลทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีในการฝึกภาคปฏิบัติ ตลอดจนเกิดบรรยากาศที่ดีในการ
ปฏิบัติงานด้วย

1.4 ในขณะที่ฝึกภาคปฏิบัติควรมีการประชุมพบปะหารือหรือมีการจัดเลี้ยง
เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์ พยาบาลหัวหน้าตึก
พยาบาลประจำการ และบุคลากรอื่น ๆ กับนักศึกษาพยาบาล อันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาใน
การฝึกภาคปฏิบัติ นอกจากนี้การสร้างสัมพันธภาพโดยการสอนให้นักศึกษารู้จักหน้าที่การช่วย
เหลือ และความร่วมมือที่ดีในการตรวจรักษาสผู้ป่วย จะทำให้แพทย์รู้สึกว่าการปฏิบัติงานมี
บรรยากาศดี และเกิดความเห็นอกเห็นใจ เกิดความรู้สึกลอยล้าให้ความรู้กับนักศึกษามากขึ้น

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น อัตมโนทัศน์ ความภาคภูมิใจในตนเอง
ความเชื่อมั่นในตนเองว่าส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4
หรือไม่

2.2 ควรศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรียนและความสามารถภาคปฏิบัติเป็นตัวพยากรณ์ผลการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร สุคำวัง. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการศึกษาศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลลำปาง วิทยาลัยพยาบาลลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- กัลยา เนื่อน้อย. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
ของนักศึกษาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา
2516. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- กองงานวิทยาลัยพยาบาล. หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2528 . กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์ , 2532.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. การสอนในคลินิก. กรุงเทพฯ : 2535. เอกสารเย็บเล่ม.
- จารุวรรณ เสวกรรม. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธุ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์และคณะ. "ประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาศึกษาภาคปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์
ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล" รายงานการวิจัยภาควิชาการ
พยาบาลกุมารเวช คณะพยาบาลศาสตร์ .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- ชื่นจิตต์ ยุติภักดิ์. การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการศึกษา ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
ของนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทย
ศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ระหว่างปี พ.ศ.2506 - 2510. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.
- นงนาฏ จงธรรมานุรักษ์. การเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของครูพยาบาล
และผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้
บนหอผู้ป่วยให้กับนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- ประไพ ปิยะจันทร์. ปัญหาการศึกษาศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักเรียนพยาบาล โรงเรียน
พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองแพทย์ กรมตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

- พนิดา กุลพิบูลย์. ปัญหาการศึกษาภาคปฏิบัติในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรมของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลหญิง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. การนิเทศและการสอนการพยาบาลในคลินิก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พูลทรัพย์ สิลลกะกก. งานอาชีพของอาจารย์พยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- พิกุล พรหมปัญญา. ปัญหาการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลนอกสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- พรธนิภา เกษะปรกรณ์. ความคิดเห็นของพยาบาลที่มีต่อนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- พัชรี นาคะศิริ. ลักษณะครูพยาบาลที่ดีในทัศนะของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- เพ็ญจันทร์ เสรีวิวัฒนาและคณะ. "' ประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาศาสตร์การพยาบาลอายุรศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล"' รายงานการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- ฟาริดา อิบราฮิม. การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนพยาบาลที่มีต่อการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.
- วิเชียร ทวีลาภ และคณะ. หลักบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2521.
- วรรณวิไล จัทรภาและคณะ. บทคัดย่อรายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลในประเทศไทย, " สารสภากาพยาบาล. 4(1) : 17 ; มีนาคม 2532

- ศิริพร ศิริบุญ. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล ต่อครูพยาบาลจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2519
อัดสำเนา.
- สมคิด รักษาสัตย์และประนอม โอทกานนท์. การจัดการเรียนการสอนในตึกผู้ป่วย.. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เอเชีย , 2525.
- สุนน สุเดชะ. ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษา
อนุปริญญา พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2513 -
2515. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- อมรรัตน์ วงศ์ไชย. อิทธิพลของการศึกษาการสาธารณสุขมูลฐานที่มีผลต่อความรู้ และทัศนคติ
และความสนใจเข้าร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานของนักศึกษาแพทย์ . วิทยานิพนธ์
ส.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- Alexander, Edythel. Administration In The Hospital Health Care System. Saint Louis : The C.V.
Mosby Co.,1972.
- Moor, Ann C. ""Nurse practitioner reflections on the role,"" Nursing outlook. February 1974.
- Bloom, Benjamin S. (ED). Taxonomy of educational objectives. Ann Arbor, Michigan: Edwards
brothers, 1972.
- Brown, Barbara J. and Chinn, Peggy. Nursing education : practical methods and models. London
: an aspen publication, 1982.
- Collins, Dons L and Joil Lucille. ""The Image of Nsg is not changing,"" Nursing Outlook. 19: 456-
457 ; July,1971.
- Dewey, J. Experience and education. New York : Macmillan, 1963.
- Fasano, Nancy. ""Joint appointments Challenge for nursing,"" Nursing Forum . 20 (1581) : 72-85
; n.d.
- Fivars, Grace and Gosnell, Doris. Nursing evaluation : The problem .and Macmillan company,
1966.
- Gagne' R.M. Essentials of learning for instruction. Hinsclale, Illinois : Dryden press, 1975.
- Harlow, Harry F., James L. Mcgaugh, and Richard F. Thompson. Psychology . Sanfrancisco :
Albion publishing company, 1971.
- Layton, Michele M. "How instrutor's attitudes affect student,"" Nursing Outlook. January, 1969.

Milhollan, F. and Forisha B. From skinner to rogers lincoln, nebraske : professional educators. Publication, 1972.

Abdella, Pay G. Patient-cenersd approaches to nursing. New York : Macmillan publishing co., 1960.

Roger, C. Freedom to learn. Columbus, Ohio : Charles B. Merrill, 1969.

Schweer, Jean E. Creative teaching in clinica nursing. St.Louis : C.V Mosby co., 1968.

Sheila Mathison. ""Student's view on clinical teaching,"" Nursing Time. : June, 1969.

Smith, Dorothy W. Perspective on clinical teaching. New York : Springer publishing co., 1986.

ภาคผนวก

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ
2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์
ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ
4. แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข

วิทยาลัยพยาบาล.....

แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาล วิชา.....

ชื่อนักศึกษา.....เลขที่.....ชั้นปีที่.....

หลักสูตร.....

สถานที่ศึกษาภาคปฏิบัติ.....วันที่.....ถึง.....

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	พฤติกรรมที่มุ่งวัด	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้	หมายเหตุ
1	การรวบรวมข้อมูล	รวบรวมข้อมูลได้ถูกต้องและ เชื่อถือได้	5		
2	การวิเคราะห์ข้อมูล	จัดหมวดหมู่และแปลความหมาย ได้ถูกต้องตามหลักวิชา	5		
3	การวินิจฉัยการ พยาบาล	ระบุปัญหาและสาเหตุ ได้ถูกต้องชัดเจน	10		
4	การวางแผนการ พยาบาล	กำหนดเป้าหมายการพยาบาล ได้สอดคล้องกับข้อวินิจฉัยการ พยาบาล เขียนแผนการ พยาบาลได้ชัดเจน			
5	การป้องกัน ส่งเสริม และ ฟื้นฟูสุขภาพ ของผู้ป่วย	กำหนดกิจกรรมและดำเนินการ พยาบาลได้ครอบคลุมทั้งด้าน การป้องกันส่งเสริม การบรรเทาการเจ็บป่วยและฟื้นฟู สุขภาพผู้ป่วย	10		
6	การประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	มีมารยาทในการติดต่อให้ เกียรติยกย่องผู้ร่วมงานและติด ต่อประสานงานได้ตามขั้นตอน	10		

2. แบบประเมินการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	พฤติกรรมที่มุ่งวัด	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้	หมายเหตุ
1	การแสดงผลงานผู้นำอภิปราย	- อภิปรายหัวข้อที่ ที่เลือกศึกษา ร่วมกับอาจารย์ นิเทศก็อย่างมีเหตุผล - เสนอข้อมูลของ ปัญหาได้ตรงประเด็นและเรียง ลำดับความสำคัญได้	20		
2	การแสดงผลงานของสมาชิกกลุ่ม	- ร่วมวิเคราะห์ ข้อมูล หาแนวทางแก้ไขโดยมีหลักการและแหล่งอ้างอิงที่ทันสมัย - ยอมรับความคิดของบุคคลอื่น	10		

3. แบบประเมินการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	พฤติกรรมที่มุ่งวัด	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้	หมายเหตุ
1	การเตรียมก่อนให้ ความรู้	เตรียมเนื้อเรื่องตรง กับวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรมและ กำหนด กิจกรรมการสอนได้ สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและสื่อ การ สอน	6		
2	การถ่ายทอดความรู้	- อธิบายเนื้อเรื่องได้เข้าใจง่าย ครอบคลุมและต่อ เนื่อง - กระตุ้นผู้ฟังให้แสดง ความคิดเห็น เปิดโอกาส ให้ซัก ถามและยอมรับ ความคิดเห็นของผู้ฟัง	10		
3	การประเมินผล สัมฤทธิ์หลังจากให้ ความรู้	- ผู้ฟังสนใจซักถามและแสดง ความคิดเห็น - ผู้ฟังสามารถตอบข้อซักถาม หรือ สาธิตย้อนกลับได้	4		

ชุดที่ 1 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ตอนที่ 1 ให้นักศึกษาเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1.1.1 ท่านกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล.....

1.1.2 ท่านได้คะแนนเฉลี่ยภาคทฤษฎีในแต่ละชั้นปีดังนี้

ชั้นปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ย

ชั้นปีที่ 2 คะแนนเฉลี่ย

ชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ย

1.1.3 คะแนนเฉลี่ยภาคปฏิบัติที่ท่านได้ในชั้นปีที่ 3

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ

1.2.1 สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติที่ท่านฝึกในชั้นปีที่ 3 ระยะเวลาที่ติดต่อกันนานที่สุด ได้แก่

☐ โรงพยาบาลขนาดใหญ่ หมายถึงโรงพยาบาลมหาราช

โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป

☐ โรงพยาบาลชุมชน

☐ สถานีอนามัยหรือศูนย์บริการสาธารณสุข

1.2.2 ตลอดเวลา 3 ปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - ชั้นปีที่ 3

แผนกที่ท่านฝึกภาคปฏิบัติติดต่อกันนานที่สุด

เป็นเวลา.....สัปดาห์

1.2.3 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วท่านจะต้องไปใช้ทุนปฏิบัติงานที่ใด

☐ โรงพยาบาลขนาดใหญ่

☐ โรงพยาบาลชุมชน

☐ สถานีอนามัย

☐ วิทยาลัยพยาบาล

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติด้านความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการปฏิบัติการพยาบาลได้แก่ ความเบื่อหน่ายงาน ความรังเกียจงานและผู้ป่วย ความสนใจในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยและบุคคลทั่วไป ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความคิดและความรู้สึก แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ได้แก่การยอมรับของสังคมต่ออาชีพ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ความเหมาะสมของบุคคลในอาชีพ ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อตัวเอง ได้แก่ความรัก ความเอาใจใส่ต่อวิชาชีพ ความอดทนต่อสภาพของผู้ป่วยและบุคคลทั่วไป ความใฝ่รู้ศึกษาเพิ่มเติม

ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุดคำตอบของนักศึกษาจะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนวิชาใด ๆ แต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับแบบประเมินการฝึกภาคปฏิบัติ วิธีการฝึกภาคปฏิบัติ สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติขอให้นักศึกษาตอบด้วยความสบายใจคำตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

ก. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านความคิด

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือซึ่งตรงกับความคิดของนักศึกษามากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักศึกษามีความเห็นตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษามีความเห็นตรงกับข้อความนั้นมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง นักศึกษาไม่แน่ใจว่าจะมีความคิดไปในทางใดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษามีความเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นมาก

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหมายถึง นักศึกษามีความเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	วิชาชีพการพยาบาล มีความมั่นคงต่อการ ดำรงชีวิต		X			

จากตัวอย่าง แสดงว่าท่านคิดว่า ท่านเห็นด้วยที่วิชาชีพการพยาบาลมีความมั่นคงต่อการดำรงชีวิต

--	--	--	--	--	--	--

ข้อ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	ภาระรับผิดชอบต่อผู้ป่วยและชุมชน เป็นภาระที่พยาบาลถึงปฏิบัติ					
2	เมื่อข้าพเจ้าพบบุคคลเป็นลมที่ป้ายรถ เมล์ข้าพเจ้าจะให้การช่วยเหลือทันที					
3	เมื่อมีผู้มาชวนข้าพเจ้าไปประกอบ อาชีพ อื่นที่ไม่ใช่พยาบาล ข้าพเจ้ายิน ดีเปลี่ยนอาชีพ					
4	ขณะที่อยู่ที่บ้าน เมื่อมีบุคคลใกล้ชิด หยุดหายใจข้าพเจ้าจะช่วยได้ทันที					
5	การปฏิบัติตามกฎระเบียบและแนว ทาง แห่งวิชาชีพเพื่อให้วิชาชีพเป็นที่ ยอมรับ ของสังคม ทำให้ข้าพเจ้าเกิด ความเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงาน					
6	การปฏิบัติการพยาบาลในขณะฝึก ภาค ปฏิบัติจะทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ จากสิ่ง ที่เป็นจริง					
7	ผู้ป่วยคือหัวใจสำคัญในการปฏิบัติการ พยาบาล					
8	การขึ้นปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย ทำให้การเพิ่มความรับผิดชอบที่มาก เกินความสามารถของข้าพเจ้า					
9	การเป็นพยาบาลทำให้ข้าพเจ้าช่วย บุคคลรอบข้างที่มีปัญหาสุขภาพได้ อย่างฉับไว					
10	วิชาชีพการพยาบาลจะช่วยให้ข้าพเจ้า เป็นคนคิดอย่างมีเหตุผล					

ข้อ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
11	การเป็นพยาบาลทำให้ข้าพเจ้าเป็นคน รอบคอบและมีระเบียบ					
12	การเป็นพยาบาลจะทำให้ข้าพเจ้าเป็น เชื่อมั่นในตนเอง					
13	การเป็นพยาบาลจะทำให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงในอาชีพการงาน					
14	ผู้ที่จะปฏิบัติการพยาบาลได้ดีที่สุด คือ พยาบาลหญิงเท่านั้น					

ข. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านความรู้สึก

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือซึ่งตรงข้ามกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษา มากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษา มาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษาบ้างแต่ไม่มากนัก

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษา น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักศึกษา น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าเต็มใจให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย		X			

จากตัวอย่าง แสดงว่า ท่านรู้สึกเต็มใจมากที่ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การได้ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข					
2	ข้าพเจ้ายินดีและเต็มใจเมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยหนัก					
3	การปฏิบัติการพยาบาลสร้างความมั่นใจให้กับข้าพเจ้าโดยลำดับ					
4	ข้าพเจ้ามีความอดัดและลำบากใจที่ต้องทำการพยาบาลให้ผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการปฏิบัติการพยาบาลเป็นการใช้แรงงานมากกว่าการใช้ความรู้					
6	ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขและสนุกที่ต้องรับผิดชอบตลอดเวลา					
7	ข้าพเจ้าเห็นว่าการปฏิบัติในเวรบาย - ดึกทำให้เสียสุขภาพ					
8	ข้าพเจ้าภูมิใจที่มีคนชื่นชมพยาบาล					
9	การเรียนพยาบาลมีผลทำให้ช่วยในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี					
10	ข้าพเจ้าผิดหวังที่ตัดสินใจมาเรียนวิชาชีพพยาบาล					
11	ข้าพเจ้ารู้สึกอดัดหายใจไม่สะดวกเมื่ออยู่บนหอผู้ป่วย					
12	ข้าพเจ้าท้อแท้ต่อการพูดคุยหรืออธิบายให้แก่ผู้ป่วยและญาติเรื่องความเจ็บป่วย					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อการทำงานบนหอผู้ป่วย เพราะเป็นงานจำเจซ้ำซาก ทำให้ไม่สดชื่น					

ค. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับแนวโน้มที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมอย่างแท้จริง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาทุกครั้ง
 บ่อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาเกือบ
 บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาบางครั้ง
 น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้ง
 นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้ง
 มากจนเกือบจะไม่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
0	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานด้วย หน้าที่ที่ขยันขันแข็ง	X				

จากตัวอย่าง แสดงว่าข้าพเจ้าปฏิบัติงานด้วยหน้าที่ที่ขยันขันแข็งตลอดเวลาประจำ

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	นานๆ ครั้ง
1	เมื่อผู้ป่วยซักถามเกี่ยวกับเรื่องการ เจ็บป่วยซ้ำพเจ้าพร้อมที่จะให้คำ ปรึกษาทันที					
2	เมื่อญาติซักถามเกี่ยวกับอาการของ ผู้ป่วยซ้ำพเจ้าสามารถบอกได้อย่าง ชัดเจน					
3	เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นต่อหน้าซ้ำพเจ้า ต้องใช้เวลาพิจารณาเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นให้ชัดก่อนว่าสามารถจะช่วย ได้หรือไม่					
4	เมื่อผู้ป่วยเกิดอาการแทรกซ้อน ซ้ำพเจ้าสามารถให้การพยาบาลได้					
5	ทฤษฎีที่เรียนมา การทบทวนกิจกรรมที่ให้กับผู้ป่วย อย่างสม่ำเสมอทำให้ซ้ำพเจ้าได้ป้อง กันการผิดพลาดในการทำงานได้					
6	ซ้ำพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะ ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้วิชา ชีพพยาบาลเจริญก้าวหน้า					
7	หน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่มีกิจ กรรมพิเศษมากจนซ้ำพเจ้าไม่อยาก					
8	ร่วมมือ เมื่อเพื่อนบ้านเจ็บป่วยซ้ำพเจ้า สามารถให้คำแนะนำให้เข้าปฏิบัติตัวได้					
9	อย่างปลอดภัย เมื่อมีปัญหาในขณะปฏิบัติงานซ้ำพเจ้า สามารถแก้ไขได้					
10	เมื่อเรียนสำเร็จแล้วซ้ำพเจ้าจะไปปฏิบัติ งานในชนบทห่างไกลเพื่อช่วยเหลือชุมชน					

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่
ฝึกภาคปฏิบัติ

คำชี้แจงแบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ ใน
สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติได้แก่ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค ที่แสดงความเป็นมิตรและมี
ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโดยการพูดจาไพเราะ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งการให้ความ
ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกิจกรรมต่าง ๆ

ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โดยให้นักศึกษาขีดเครื่องหมาย ลงในช่อง
ใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับการแสดงออกของนักศึกษามากที่สุดโดยมีเกณฑ์ดังนี้

- เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาทุกครั้ง
- บ่อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาเกือบ
ทุกครั้ง
- บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาบ้างไม่ตรง
บ้าง
- น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้ง
มาก
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการแสดงออกของนักศึกษาน้อยครั้ง
มากจนเกือบจะไม่เกิดขึ้นเลย

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
0	ข้าพเจ้าหน้าบึ้งเมื่อขึ้น ปฏิบัติงาน		X			

จากตัวอย่าง แสดงว่า ข้าพเจ้าหน้าบึ้งบ่อยเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	นานๆ ครั้ง
1	ข้าพเจ้าเต็มใจให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทุกคน					
2	ข้าพเจ้าไปช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ อื่น ๆ					
3	ปฏิบัติงานโดยเขาไม่ต้อง ร้องขอ					
4	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับแพทย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามโอกาส และหน้าที่อันควร					
5	ข้าพเจ้ามักได้รับคำชมเชยในการปฏิบัติงานจากบุคคลทั่วไปอยู่เสมอ					
6	นิสัยที่ต้องแก้ไขของข้าพเจ้า คือ การไม่รู้จักระดับอารมณ์					
7	ข้าพเจ้าใช้ภาษาที่ผู้อื่นเข้าใจง่าย					
8	ข้าพเจ้าเป็นผู้ฟังที่ดีและมีการซักถามเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง					
9	ข้าพเจ้าไวต่อความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น					
10	ข้าพเจ้ามีกิริยาวาจา สุภาพ อ่อนโยน					
11	เมื่อผู้อื่นแสดงความคิดเห็นข้าพเจ้ามักจะเลี้ยงที่จะไม่รับฟัง					
12	ข้าพเจ้าไม่ได้รับความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติงานจากพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค					
13	เจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วยทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าพเจ้า					
14	เจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วยเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
	เมื่อมีกิจกรรมพิเศษข้าพเจ้ามักเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจให้ร่วมงาน					

ชุดที่ 3 แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ

คำชี้แจง แบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลในขณะฝึกภาคปฏิบัติ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง แพทย์ พยาบาล วิชาชีพ หอผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วยใน อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ ความสะดวกสบายในเรื่องที่พัก

ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบของนักศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกภาคปฏิบัติ คำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โดยให้นักศึกษาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุดโดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
- มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
- ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงบ้างแต่ไม่มากนัก
- น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
- น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ในการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าปรึกษา อาจารย์พยาบาล			X		

จากตัวอย่าง แสดงว่า เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาในการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าปรึกษา
อาจารย์พยาบาลบางครั้ง

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาจารย์พี่เลี้ยงอธิบายชี้แจงความรู้เพิ่มเติมและให้คำแนะนำ					
2	อาจารย์นิเทศก์สนใจให้ความรู้และคำแนะนำแก่นักศึกษา					
3	อาจารย์นิเทศก์ส่งเสริมและกระตุ้นให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
4	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตลอดระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติ					
5	แพทย์ไม่กระตือรือร้นที่จะให้ความรู้แก่นักศึกษา					
6	แพทย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาทำให้นักศึกษากล้าซักถาม					
7	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ เมื่อมีอาจารย์พี่เลี้ยงอยู่ด้วย					
8	อาจารย์นิเทศก์ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา					
9	อาจารย์นิเทศก์มีหลักเกณฑ์และให้การประเมินผลที่น่าเชื่อถือ					
10	อาจารย์นิเทศก์ให้คำแนะนำอย่างเที่ยงตรง					
11	แพทย์ไม่เชื่อในความสามารถของนักศึกษา					
12	แพทย์ให้ความร่วมมือในการฝึกภาคปฏิบัติ					
13	อาจารย์พี่เลี้ยงให้การดูแลในขณะขณะการฝึกภาคปฏิบัติ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	อาจารย์ที่เลี้ยงมักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือน					
15	อาจารย์นิเทศก์ให้กำลังใจนักศึกษาในขณะที่ฝึกภาคปฏิบัติ					
16	แพทย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา					
17	แพทย์ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล					
18	แพทย์มีความเมตตาต่อนักศึกษา					
19	สภาพหอผู้ป่วยทำให้ข้าพเจ้าอยากทำงาน					
20	การจัดหอผู้ป่วยเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาด					
21	สภาพหอผู้ป่วยทันสมัย					
22	สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติที่พักให้นักศึกษาเป็นสัดส่วน					
23	สถานที่พักมีความปลอดภัย					
24	สถานที่พักมีที่ให้พักผ่อน เช่น สนามกีฬา					
25	อุปกรณ์เครื่องมือใช้บนหอผู้ป่วยทันสมัย					
26	อุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ที่ใช้บนหอผู้ป่วยมีประสิทธิภาพ					
27	อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้บนหอผู้ป่วยมีเพียงพอ					
28	การทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้บนหอผู้ป่วยต้องตามหลักวิชาการ					
29	มีการดูแลซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้บนหอผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	ข้าพเจ้ามีโอกาสใช้และสามารถใช้ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้บนหอ ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ
ของ
อรทิพา สองศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2537

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ ทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ กับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ในแต่ละสภาพของสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 ของวิทยาลัยพยาบาล 20 แห่ง ที่สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ แบบสอบถามทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ในสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ และแบบสอบถามบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC * โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสมการถดถอย (Step wise Regression)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือทักษะคิดต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคลากรทางการแพทย์ และบรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ

2. สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คือ
$$Y = .61761 x_1 + 9.18244 x_2 + 84.8363$$

3. สภาพปัญหาที่พบจากการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล มีดังนี้

3.1 ปัญหาอันดับแรกเป็นปัญหาที่เกิดจากอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ประจำสถานที่ที่ฝึกภาคปฏิบัติ มักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการว่ากล่าวตักเตือนขณะที่นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ

3.2 ปัญหาอันดับสอง อันดับสาม และอันดับห้า เป็นปัญหาที่เกิดจากแพทย์ได้แก่ แพทย์ชอบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล แพทย์ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และแพทย์ให้ความสำคัญกับตนเองกับนักศึกษาน้อยจนนักศึกษาไม่กล้าซักถาม

3.3 ปัญหาอันดับสี่เป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพหอผู้ป่วยที่ทำให้นักศึกษาอยากทำงานลดลง

VARIABLES RELATED TO PRACTICAL ACHIEVEMENT OF NURSING STUDENTS IN
NURSING COLLEGES OF THE INSTITUTE OF HEALTH MANPOWER
OF MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

ABSTRACT

BY

ORNTIPA SONGSIRI

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling
Psychology at Srinakharinwirot University

October 1994

The purposes of this research were to study of correlation of variables in learning achievement before practicum, attitude towards nursing profession, relation with friends and medical personnel in the practical sites, practical atmosphere and practical achievement of nursing students and to create the achievement predictable equation in the practice of nursing students including study the condition that the problem arised in students' practice in each condition of practical sites. The samples were 1,357 of the forth year nursing students in academic year 1993 in 20 Nursing Colleges under Institute of Health Manpower Development, Ministry of Public Health. The instruments using in this research were questionnaires of practical achievement evaluation, questionnaires of attitude towards nursing profession, questionnaires of relation with friends and medical personnel in the practical site and questionnaires of practical atmosphere. The data analysis has done by the computer using SPSS/PC⁺ Program. The Pearson product moment correlation and the step wise regression were applied to analyse the data.

The results were as follows:

1. There was significantly positive correlation between learning achievement and practical achievement at .001 level. But there were no significantly positive correlation among attitude towards nursing profession relation with friends and medical personnel, practical atmosphere and practical achievement.

2. The predictable equation of practical achievement of the forth year nursing students were:

$$Y = .61762 X_1 + 9.182444 X_2 + 84.83637$$

3. The problems found by the practicum in nursing were as follows:

- 3.1 The first problem was the problem from the nursing sister tutors which were the head nurses and the staff nurses of the practical

site that rather emotionally than reasonably in reprimanded during the nursing students' practicum.

3.2 The second, the third and the fifth problems were the problem from the physicians such as rather emotionally than reasonably, unaccept the nursing students' opinion and the physicians unfamiliar to the nursing students so that the nursing students afraid to ask the question.

3.3 The forth problem was the problem from patient wards condition that made the students unwilling to work.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอรทิพา ชื่อสกุล สองศิริ

เกิดวันที่ 22 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2494

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 105/19 ซอยเพชรเกษม 19 ปากคลองภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงพยาบาลธนบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2512 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัมพรไพศาล

อำเภอพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2517 พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

พ.ศ. 2522 ครุศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)

มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร